PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 250 (1938) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, torek 23. oktobra 1951 Cena 20 lir

Prispevajte za Kulturni dom

Vidali je odkril svoje karte

Skrito na tretji strani, pod zloglasnim naslovom «Glavne naloge vseh tovarišev», je «Lavoratore» končno, devet dni po pričetku zasedanja, objavil resolucijo vidalijevskega centralnega komiteja. Take resolucije so po navadi izhajale na prvi strani pod velikim in donečim naslovom, v mastnem tisku in še drugače tiskarsko poudarjene, saj so končno vsaj formalno določale politično smer stranke za daljše ali krajše razdobje. To pot se na uvodnem mestu prve strani šopiri Vidali z dolgim člankom o istih vprašanjih, ki jih obravnava resolucija.

Ze samo to dejstvo nam jasno potrjuje misel, ki jo skuša Vidali v vsem prvem delu članka trdovratno zanikati (značilno, da je treba za stvar, ki je samo «pobožna želja» nasprotnikov, kot trdi Vidali, povrebno toliko besed in toliko črnila!), namreč da je prehod na nove, to pot že odkrito iredentistične pozicije, povzročil znatno vznemirjenost v kominformovskem partitu. To dokazuje tudi dejstvo, da se mora Vidali v svojem članku — pač preračunanem na trenutno pomirjenje razburjenja spričo tako odkritega izdajanja interesov tržaškega prebivalstva — vendarle še poslužiti, čeprav samo mimogrede, neiskrene parole o ustanovitvi STO parole, ki jo zaman iščemo bodisi v resoluciji, bodisi v Vidalijevem intervjuju v «Unità».

V resoluciji vidalijevskega CK med «glavnimi nalogami vseh tovarišev» torej ni več niti formalnega poziva na borbo za mirovno pogodbo, za guvernerja itd., niti v obliki vmesne stopnje za priključitev STO k Italiji.

Namesto tega se je pojavila «širokoglasna skupna fronta», priključevanje iredentistični samoobrambi ob nezakonitem sklicanju ljudskih svetov in končno — plebiscit. Za koga ali kaj bi naj bil ta plebiscit, Vidali izrecno ne pove, vsakomur je jasno, da zahteva plebiscit za Italijo v enotni fronti z velikimi iredentistično reakcijo.

O tem govori tudi njegovo žongliranje s številkami v interpretacijo, ko govori o stotisočih podpisih in trdi, da je 95 odst. Tržačanov «proti barattu in proti statusu quo», pri čemer je izpuščen logični dodatek «in za Italijo» (kako zelo je ta igra s številkami podobna zgodbi s podpisi «Lege Nazionale»!)

O «barattu» ni potrebno izgubiti besed — najbolj ga je zamešil sam Vidali v intervjuju v «Unità», kjer našteva toliko različnih «barattov» (Tito je po njegovem na primer za mejo ob Taljamentu, pa tudi za mejo ob Dragonji; «sporazum» Tito - Harriman, pa še celo vrsto vmesnih rešitev), da se menda še sam ne spozna v tej mešanici. Gre pač za demagoško sredstvo, ki naj s svojim hrupom zakrije resnično kravjo kupčijo: kominformovsko prodajanje Trsta Italiji, in tisto, kar hoče Vidali na zunaj prikazati kot pobudo za enotno fronto», pa v resnici ni nič drugega kot javno potrdilo že davno obstoječe imperialistične fronte od Santina do Vidalija.

To fronto — po naj gre za iredentistična prenapetža De Marcanicha, ki hoče Trst vojaško zasesti (z dvanajstimi divizijami, ki so vredne 60 ali kot pravi Vittorio Furlani, vsaj samo dvanajst, kot razmišlja Diego De Castro), ali za Gasperija, ki s postavljanjem tristranske izjave praktično onemogoča sporazum, ali za kominformovskega prvaka Vidalija, ki je včeraj videl v ustanovitvi STO najboljšo pot za vključitev Tržaškega ozemlja k Italiji, a je zdaj očitno imel še krajšo — druži en cilj: preprečiti sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ker se boje, da bi napravil konec bolnemu italijanskega imperializma.

Razni sestavni deli te skupne fronte imperialistov so očitno uvideli, da s sporazumom z Jugoslavijo nikakor ni mogoče doseči njihovega prvega cilja, njihovega minimalnega programa: priključitev vsega tržaškega ozemlja k Italiji. Zato se je pojavil De Gasperi s tromesečnim vztrajanjem pri tristranski izjavi, zato je bil tudi Vidali prisiljen vreči karte na mizo, se pojaviti v vlogi rešitelja» STO («rešuje» ga Italijo, se razume) in klicati na platformi borbe proti sporazumu med dvema sosednjima državama v zbor «z najširšo javno» vse odtenke italijanskega imperializma in iredentizma.

Vidalijev odkriti nastop v vlogi prve violine iredentizma je še enkrat potrdil, kar smo trdili že pred tremi leti: vidalijevski kominformizem, agentura nacionalističnega vodstva KPI, je trojanski konj iredentizma v vrstah tržaškega proletariata, ki ga skuša spraviti na šovinistične pozicije italijanskega imperializma. Reakcija tržaških delavcev na to odkrito prehajanje na iredentistično stališče pa potrjuje tudi drugo našo staro trditev: tržaški delavci se ne bodo nikoli pustili speljati na iredentistične pozicije, temveč bodo Vidaliju pokazali hrbet, kakor hitro bodo do konca spregledali njegovo dvolično igro.

Se mnogo bolj žalostna in sramotna pa je vloga tistih redkih Slovencev, narodnih izdajalcev, ki z obema rokama pomagajo Vidaliju pri njegovih poskusih, da bi slovenskemu ljudstvu Tržaškega ozemlja znova nadel okove z italijanskega suženjstva.

Z NEDELJSKEGA OBČNEGA ZBORA KMEČKE ZVEZE

Oblasti naj upoštevajo vlogo kmetijstva v gospodarskem življenju našega področja

Kmetje se zavedajo, da je rešitev vseh perečih kmečkih vprašanj odvisna predvsem od krepitve njihovega združenja, medsebojne povezave in enotnega nastopa - Konkretne zahteve našega kmeta

dvorani na stadionu «Prvi maj», kot najavljeno, prvi občni zbor Kmečke zveze v Trstu. Zbralo se je precejšnje število njenih članov, mnogi pa so imeli tudi pooblastila onih, ki se iz enega ali drugega tehtnega vzroka niso mogli udeležiti občnega zbora.

Težko se zberejo naši kmetje, kadar se pa zberejo, nekaj naredijo. Vsak, ki je prisostvoval občnemu zboru, mora čestitati zborovalcem za njihovo resnost in zavednost. Malo po 10. uri je predsednik Zveze tov. Kriščak otvoril občni zbor, pozdravil prisotne, prečital dnevni red, nato pa je podal svoje poročilo o delovanju Kmečke zveze od ustanovitve.

Tov. Kriščak je predvsem poudaril, da si je Kmečka zveza V nedeljo dopoldne je bil v s svojim delovanjem pridobila kljub težkim okoliščinam in razmeram zaupanje in hvaležnost kmetov, pri oblasteh pa uživa ugled zaradi resnosti svojega delovanja in ker zastopa večino kmetov cone A. Poudaril je dejstvo, da je kmetijstvo našega ozemlja važen činitelj v splošnem gospodarstvu, a je žal še premalo upoštevano od višjih oblasti in je tarča nevarnih napadov in izpodrivanja sovražnikov našega naroda. Prav zato, je dejal tov. Kriščak, je nujno, da se vsi kmetje združijo v obrambo svojih interesov in tako učvrsti tudi svoj narodni obstoj. Zavedajoč se tega dejstva, se je Kmečka zveza zavzemala za rešitev nujnih problemov našega kmetijstva in je nudila posameznim kmetom pomoč z raznimi intervencijami, nasveti, načrti itd.

(Nadaljevanje na 2. strani)

S K L E P I

Na prvem občnem zboru Kmečke zveze v Trstu, ki je bil 21. oktobra t.l. so zbrani kmetje mali in srednji posestniki, zakupniki in polovinarji cone A Tržaškega ozemlja

poudarili

da igra tukajšnje kmetijstvo pomembno vlogo v gospodarskem in socialnem življenju tega področja, da pa obstaja pri merodajnih činiteljih zavestna ali nezavestna težnja k podcenjevanju te panoge, kar se škodljivo odraža na odnose odgovornih organov do mnogih življenjskih vprašanj tukajšnjega kmečkega življa;

da prenekatere težnje tukajšnjih kmetovalcev ne pridejo do izraza zaradi nezadostne povezave med kmeti in odgovornimi oblastmi zlasti zaradi dejstva, da nimajo kmetje svojega pravega zastopstva v organih, ki odločajo o njihovih zadevah na podlagi birokratičnih postopkov, največkrat pa tudi s sovražno razpoloženostjo do podeželanov zaradi njihove narodnostne in socialne pripadnosti;

da bi ustrezni ukrepi, pravilno usmerjena kmečka dejavnost ter dobro vzporejeni gospodarski načrti v znatni meri potencirali tukajšnje kmetijstvo v korist kmetov in splošnosti.

V zvezi z navedenimi dejstvi so prišli zbrani kmetje do naslednjih ugotovitev in zaključkov:

1. Doslej nimajo kmetje svojih pravih zastopnikov v nobeni javnopravni ustanovi, čeprav je to po zakonih predvideno; v kolikor to zastopstvo formalno obstaja, pa so sedanji zastopniki imenovani iz vrst oseb, ki s tukajšnjimi kmeti nimajo nobene stične točke. To velja zlasti za Zbornico za trgovino, industrijo in kmetijstvo ter za vse gospodarske ustanove in komisije, ki se posredno ali neposredno bavijo s kmečkimi zadevami in interesi. Kmetje zahtevajo z vso upravičenostjo svoje zastopstvo pri teh organih in imajo to vprašanje za osnovno in pereče;

2. Ceprav pripada ogromna večina kmetov slovenski narodnosti, so doslej ostala brez uspeha vsa posredovanja, da bi se na kmetijskih in gozdarskih uradih ter ustanovah namestilo ustrezno število slovenskih strokovnjakov in uradnikov. To dejstvo pomeni ne samo kršitev osnovnih demokratičnih pravic, temveč tudi oviro na poti sodobnega napredovanja kmetijstva, ker je kmetu vsiljen jezik, ki ga v občevanju s strokovnjaki ne obvlada. Kmetje menijo, da je vprašanje nastavitve Slovencev v omenjenih uradih povsem upravičeno in neodložljivo;

3. Krediti za kmetijstvo in gozdarstvo v državnem proračunu se postopoma krčijo, že prej pa so bili v primerjavi z drugimi ustanovami zelo okrnjeni. Spričo položaja tukajšnjega kmeta, ki je prisiljen gospodariti v težkih naravnih okoliščinah, se morajo ti krediti obdržati na vztrezni višini. Sredstva, ki so na razpolago, bi se morala smotrno in načrtno uporabljati.

Z velikimi težavami se borijo zlasti manjši kmetovalci, ki jim je celo onemogočeno črpati iz raznih državnih podpor, ker največkrat ne razpolagajo z začetnimi sredstvi, ki so potrebna pri raznih izboljševalnih delih. Kmetje postavljajo na tem področju vprašanje kreditov po nizkih obrestih, pravično razdelitev razpoložljivih fondov ter povišanje postavk za kmetijstvo in gozdarstvo v državnem proračunu. Upoštevati je treba zlasti zaostale vasi, ki so mnogo pretrpele zaradi vojnih dogodkov. Kmetom, ki so bili ali bodo prizadeti zaradi raznih vremenskih nezgod, od suše ali toče, je treba nuditi podporo, da si lahko opomorejo. Med javna dela je treba uvrstiti splošno javno koristna dela, poljske ceste, protivetrovne pasove, zboljšanje skupnih zemljišč, pogozdovanja itd., upoštevajoč pri tem želje in nasvete kmečkega prebivalstva posameznih vasi ter njihovih predstavnikov;

4. Skrb za kmečko strokovno izobrazbo je na našem področju nezadostna in pomanjkljiva. Kmetje poudarjajo potrebo po ustanovitvi srednje kmetijske šole s slovenskim učnim jezikom, ki naj bi postala obenem središče koristnih poizkusov in praktičnega prikazovanja sodobne agrotehnike in metod. Soli naj bi bili dodeljeni trsnica in drevesnica.

Ustanoviti je treba kmečke nadaljevalne šole, kjer koli je to potrebno. Pod pokroviteljstvom fitopatološkega zavoda, Kmetijskega nadzništva in drugih kmečkih ustanov je treba ustanoviti kmečke tečaje praktičnega značaja v slovenščini. Kmetje vidijo v rešitvi teh vprašanj prvi pogoj za vsak napredek tukajšnjega kmečkega gospodarstva;

5. Prisilno razlaščevanje zemljišč in vojaške rekvizicije povzročajo tukajšnjemu kmetijstvu ogromno škodo. Ta škoda mora biti pravilno ocenjena in pravično plačana. To vprašanje je nujne važnosti, ker je od tega odvisna sama možnost življenjskega obstoja premnogih kmečkih družin, Poenostaviti je treba postopek za ugotavljanje škode; v ocenjevalnih komisijah pa morajo biti tudi zastopniki kmetov;

6. Domači kmečki pridelki morajo prenašati hudo konkurenco s tujimi. Zaščititi je treba pridelke s tem, da se nudi kmetu možnost, da zniža svoje proizvodne stroške in da se poveže s potrošnim trgom brez nepotrebnih prekupčevalcev. S tem so v zvezi tudi davčne olajšave, dovoljenja za prodajo pridelkov na mestnih trgih, odprava davščin na žganjekuho in trošarine za zakol prašičev za domačo uporabo, zboljšanje in tipiziranje domačih kmečkih proizvodov, znižanje cen javnim uslugam, kot je dobavljanje vode in električnega toka za kmečko uporabo.

Vsa ta vprašanja zahtevajo temeljite proučitve s sodelovanjem zastopnikov kmečkega življa. Prav tako je treba omogočiti kmetu nakup vseh njegovih potrebščin na trgih, ki mu nudijo najboljše pogoje glede kakovosti in cen. To velja zlasti za semena, sadike, stroje in umetna gnojila.

Nujno je potrebna poživitev in okrepitev obstoječih gospodarskih ustanov v mestu in na deželi; med te spadajo hranilnice in posojilnice, konzumna društva ter sploh ustanove, ki delujejo na vzajemni podlagi.

Oblasti naj proučijo možnost in način, da bi tudi kmet užival socialno zavarovanje.

Kmetje se zavedajo, da je uspešna rešitev navedenih in še drugih perečih kmečkih vprašanj odvisna predvsem od krepitve njihovega združenja, medsebojne povezave in enotnega nastopa.

Danes se bo začelo v Zagrebu zborovanje za mir in sodelovanje

Predstavniki javnega in kulturnega življenja Evrope, Amerike, Azije in Afrike prihajajo v Zagreb, kjer bodo v veliki dvorani hrvatskega Sabora izrazili svoje želje za ohranitev miru, za mednarodno sodelovanje in za svetovno varnost - Govor Borisa Kidriča v Kragujevcu

(Od našega posebnega dopisnika)

ZAGREB, 22. — V Zagrebu se bodo jutri začeli razgovori o miru in mirnem sodelovanju med narodi ob prisotnosti vidnih predstavnikov javnega in kulturnega življenja Evrope, Amerike, Azije in Afrike. Zagreb bo od jutri pa do 27. t.m. tribuna, na kateri se bodo srečali predstavniki raznih ideoloških gledanj, nosilci raznih političnih mnenj, toda vsi s skupnim ciljem, da prikažejo svoje misli o današnjem napetem položaju na svetu, in z eno samo težnjo, ki je inspirirala iniciativo jugoslovanskega nacionalnega komiteja za obrambo miru: dati svoj prispevek k skupni borbi proti nevarnosti nove vojne, za ohranitev miru in okrepitev varnosti v svetu.

Jugoslavija — dežela, ki je izpostavljena napadalnemu pritisku celega bloka, je kar najbolj neposredno zainteresirana na ohranitvi svetovnega miru. Poleg tega je v Jugoslaviji popolnoma obvladalo prepričanje, da je mir nedeljiv, da je minila doba tako imenovanih lokalnih vojn kot oblike postopnega zasužnjevanja narodov in da bi vsak napad neizbežno vodil v splošni spopad.

Zborovanje za mir in mednarodno sodelovanje, ki se bo jutri začelo v Zagrebu, bo v poslopju hrvatskega Sabora, ki je bilo posebej pripravljeno za to priložnost.

Udeleženci zborovanja so že skoraj vsi v Zagrebu. Vseh tujih delegatov je okoli 160. Prav toliko ali še več je tudi novinarjev, ki se jih je zbralo v Zagrebu nad vse pričakovanje.

Nocoj sta prispeli v Zagreb med drugim tudi italijanska in francoska delegacija. Italijansko delegacijo vodi bivši predsednik vlade Ferruccio Parri, v njej pa so znana napredna književnica Anna Garofalo, arhitekt Cipriano in drugi.

Jugoslovanska delegacija šteje 30 delegatov. Med drugimi so Moša Pijade, Miroslav Krleža, Josip Vidmar, pravoslavni episkop Rajić, župnik Sv. Marka v Zagrebu Msgr. Svetozar Rittig, Marija Vilfan in drugi.

Zborovanje, ki se bo začelo jutri ob 18 uri v sabornici na starodavnem Markovem trgu, bo otvoril predsednik hrvatskega sabora dr. Zlatan Sremec.

Djuro Salaj, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije, je podal danes sledečo izjavo:

«Po vesteh New York Timesa od 20. oktobra sta ameriški sindikalni organizaciji AFL in CIO sklenili, da ne pošljeta delegatov na kongres za mir v Zagrebu, ker bi vest nalagala njihovim delegatom, da po povratku iz Jugoslavije sporočijo, da so jugoslovanski sindikati pod kontrolo države. Zveza sindikatov Jugoslavije je pozvala ameriški sindikalni organizaciji, naj obiščeta Jugoslavijo. Na poziv AFL sploh ni odgovorila. CIO pa je odgovoril, da mora za ta obisk dati pristanek njegov izvršni odbor.

Po vsem tem je zelo čudno sklicevanje na vest njihovih morebitnih delegatov na kongresu za mir v smislu, da bi morali po vrnitvi iz Jugoslavije napraviti poročilo, da so jugoslovanski sindikati pod kontrolo države. Vsekakor bi bolj odgovarjalo vesti, ko bi prišli v Jugoslavijo in na mestu proučili svojo neosnovano pred postavko.

Po drugi strani pa so zamudili priložnost, da svoje pojmovanje o jugoslovanskih sindikatih svobodno izrazijo, bodisi na kongresu naših sindikatov, bodisi na kongresu za mir».

S. R.

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 22.

Dosedanji britanski veleposlanik v Jugoslaviji in doyen diplomatskega zbora v Beogradu Sir Charles Peake, ki je bil premeščen v Grčijo, je danes odpotoval iz Beograda v Atene.

Clan Politbiroja CK KPJ Boris Kidrič je danes govoril na velikem zborovanju v Kragujevcu, kjer so nemški okupatorji pred desetimi leti, v prvem letu okupacije Jugoslavije, naenkrat postrelili več kot 7.000 oseb. Kidrič se je spomnil hrabrega vedenja kragujevškega prebivalstva in poudaril, da ljudstvo, ki raje umre, kot da bi na kolenih ostalo živo, ne bo umrlo, temveč zmagovalo in si ustvarilo pogoje za človeka dostojno življenje.

«Tega ljudstva, je rekel Boris Kidrič, ki si je v tako težkih pogojih izbojevalo svobodo, ki je tako rekoč iz nič, goloroko, po sramotni izdaji domače buržoazije in domačih oblastnikov ustvarilo svojo armado, kljub vsem žrtvam, ljudstva, ki je kot tukaj v Kragujevcu herojsko umiralo, stoje in prepevajoč, takega ljudstva nihče ne bo mogel spraviti na kolena».

Boris Kidrič je nato govoril o uspehih in naporih v socialistični izgradnji in o ukrepih zvezne vlade za utrditev gospodarstva. Poudaril je, da je že danes mogoče ugotoviti, da gre gospodarstvo Jugoslavije k splošni konsolidaciji. Blaga na trgu je vedno več, cene kmetijskim izdelkom so znatno padle, padajo pa tudi cene industrijskemu blagu, je rekel Boris Kidrič.

R. R.

O sporu zaradi Sueza bo razpravljal Varnostni svet?

Nova protestna nota egiptovske vlade - Angleška ojačenja na področju Sueškega prekopa - Francija solidarna z Veliko Britanijo - Egipt prosi Indijo za moralno oporo

KAIRO, 22. — Obveščeni krogi izjavljajo, da bo Egipt vprašanje Sueškega prekopa predložil Varnostnemu svetu OZN, če Velika Britanija ne bo umaknila svojih čet s položajev, «ki jih je protizakonito zasedla» na tem področju.

Egiptovski zunanji minister je danes izročil britanskemu poslaništvu v Kairu novo noto, v kateri se sklicuje na včerajšnji protest, ki pravi, da so angleške čete na vse načine skušale «izzvati egiptovske vojake». Današnja nota pa obtožuje Anglijo «premišljenega in izzivalnega napada» z zasedbo štirih železniških postaj ter dodaja, da so Angleži v soboto trikrat streljali na egiptovske čete ter ubili enega vojaka, enega pa ranili.

Angleške čete so namreč zasedle štiri železniške postaje v bližini Sueza. Pozneje so te postaje zopet zapustile, ko so naložili na posebne vlake vojaški material, ki je bil še tam ostal. Britanske sile so ojačili nadzorstvo nad cestnim in železniškim prometom med Nilovo deltо in Ismailio.

Britanski glavni stan javlja, da je danes na področju prekopa popolni mir. Medtem je neki angleški predstavnik sporočil, da prihajajo na področje prekopa nova angleška ojačenja. V Port Saidu se je danes izkrcal prvi bataljon polka Cheshire, ki je prišel s Cipra. Ministrstvo za letalstvo javlja, da bodo v kratkem z letali prepeljali 3000 vojakov, ki pripadajo 19. brigadi, na področje Sueza. Med soboto in nedeljo pa so z letali pripeljali dve skupini.

V Sueškem zalivu pa so britanske bojne ladje prevzele nadzorstvo nad prometom britanskih trgovinskih ladij, ki vozijo blago za angleško vojsko, ker domače oblasti niso hotele sodelovati. V sueškem pristanišču pa je trgovinski promet normalen. Danes ponoči je angleška križarka «Liverpool» odpotovala v Tripolis, kjer bo pripravljena za prevoz drugih čet na področju Sueza. V Tripolisu so že pripravljene druge bojne ladje.

Medtem je egiptovska železniška uprava odredila, naj se ne prodajajo vozni listki za potnike, ki potujejo na področje Sueškega prekopa. Prav tako odklanja železniška uprava prevoz blaga na to področje.

Včeraj pa se je sestala egiptovska vlada. Izjavljajo, da vlada proučuje, ali naj odpravi mesto sudanskega guvernerja in predloži OZN vprašanje položaja sedanjega guvernerja Roberta Howe. Sudanski guverner namreč vrši svoje funkcije v imenu Velike Britanije in Egipta, imenuje pa ga egiptovski kralj na podlagi britanskega predloga.

V Londonu pa izjavljajo, da Velika Britanija ne bo priznala morebitnega tozadevnega egiptovskega sklepa in londonska vlada bi v takem primeru dala guvernerju ukaz, naj ostane na svojem mestu.

Iz Kartuma pa javljajo, da bo sudanska ustavna komisija, v kateri so v večini zastopane tamkajšnje stranke, izvzemši filoegiptovske, poslala danes ali jutri Združenim narodom zahtevo, naj se takoj pošlje v Kartum mednarodna komisija z nalogo da prevzame oblast, dokler ne določi bodočega položaja Sudana posebna ustavodajna skupščina.

Francoski poslanik v Londonu Alphand je izjavil, da Francija ne more pristati no to, da Egipt enostransko zbriše pogodbo glede Sueškega prekopa, in tudi ne more pristati na izpraznitev tega področja pod grožnjo. Dodal je, da je Francija v polnem soglasju z Veliko Britanijo in je mnenja, da je potrebno, da ostane področje Sueza pod nadzorstvom zavezniških sil.

Egiptovski poslanik v Novem Delhiju pa je izjavil, da je njegova vlada zaprosila indijsko vlado, naj jo moralno podpre v sedanjem sporu z Veliko Britanijo. Pripomnil je, da je Egipt zaradi britanskega stališča izbral politiko nesodelovanja in pasivne rezistence, ki jo je svoj čas vodil v Indiji Gandhi.

Medtem so vlade Nove Zelandije, Južne Afrike in Avstralije vprašala London, kakšne korake naj napravijo, v podporo angleškega stališča. Hkrati javljajo, da bodo ZDA, Velika Britanija, Francija in Turčija nadaljevale priprave za ustanovitev enotnega poveljstva za Srednji vzhod, čeprav je Egipt odklonil sodelovanje. Vendar pa ne bodo z načrti nadaljevali, dokler ne bo položaj razčiščen. Nov korak bodo seveda morali Angleži napraviti po volitvah, ko bo imenovana nova vlada in nov zunanji minister. Če bo Egipt vztrajal na svoji odklonitvi, so mnenja, da bodo Angleži, Američani in države britanske skupnosti iskale sodelovanje drugih arabskih držav.

Z druge strani pa se bojijo, da bo Arabska liga ostro napadla zahodne države na diplomatskem področju prihodnji mesec na zasedanju OZN v Parizu. Angleška zasedba Sueza, Sudan in Libija bodo glavne točke proti Londonu, medtem ko bodo proti Parizu nastopili z vprašanjem francoskega poliva v Maroku, Alžiru in Tunisu Washingtonu pa bodo očitali podporo, ki jo ta daje Izraelu. Na Jordan pa bodo pritisnili, naj prekine vezi z Angleži in naj se odpove gospodarski pomoči za vzdrževanje Arabske legije.

Bilanca po poplavah v južni Italiji

REGGIO CALABRIA, 22. — Po zadnjih podatkih se je število mrtvih ob poplavah v južni Italiji povečalo na 57. Smrt so našli pod porušenimi hišami in v narastli vodi. Za sedaj še niso mogli ugotoviti vseh smrtnih žrtev v Gozzo di Caulonia, kjer so se tudi porušile številne hiše.

Vsega skupaj je v pokrajini Reggio Calabria 1013 družin brez strehe, veliko število pa je tistih, katerim je voda hudo poškodovala stanovanja, v katerih se sedaj skoraj ne da bivati.

Predsednik republike Einaudi, je obiskal predvsem področje okrog Jonica, kjer je voda opustošila pomarančne in limonove nasade. Danes zvečer pa je v Reggio Calabria minister za javna dela Aldisio izdal ukaze, da je treba v najkrajšem času popraviti ceste in vodovode in poskrbeti za nastanitev družin brez strehe. Treba je tudi v kratkem popraviti hiše, ki se niso popolnoma razrušile.

Po prvih cenitvah pa znaša škoda na Sardiniji preko 6 milijard. Brez strehe je 3000 oseb; 38 tisoč ha zemlje pa je še vedno pod vodo. Poškodovanih hiš je 1900, razrušenih pa 380. Zlasti je težak položaj v vaseh Osini in Gairo, ki jima grozijo velikanski zemeljski plazovi in sta še vedno ločeni od ostalega sveta.

Iz Savone pa so javili, da se je tam danes raztrgal oblak. Številne trgovine in kleti so pod vodo. Dež pa je popoldne prenehal padati.

Pred volitvami v Švici

BERN, 22. — Svicarski volivci bodo 27. in 28. oktobra izvolili nov parlament. Tisk posveča številne članke tem volitvam in poučarja, da bodo volitve prav gotovo potekale zelo mirno. Najvažnejše naloge ki čakajo sedaj Svico, so vprašanje zunanje politike, financiranje oboroževalnega načrta, reforma zveznih financ in statut za poljedelstvo.

Achesonove izjave o perečih mednarodnih vprašanjih

Jutri bodo v ZDA praznovali „Dan Združenih narodov" - Trumanova poslanica

WASHINGTON, 22. — Acheson je v televizijski oddaji odgovarjal na pereča mednarodna vprašanja, ki so mu jih stavili ljudje iz raznih krajev države. Izrazil je prepričanje, da bo odločna akcija ZN na Koreji odvrnila napad na širšem temelju in nas rešila pred katastrofo svetovne vojne».

Obravnaval je vprašanja, s katerimi se bo bavilo prihodnje zasedanje Glavne skupšč ne ZN v Parizu. Povedal je, da je globoko zaskrbljen zaradi položaja na Srednjem vzhodu. V odgovoru na neko vprašanje je izjavil: «Mi storimo vse, kar le moremo, skupno z našimi prijatelji v Evropi in na Srednjem vzhodu, da bi rešili vprašanja tega področja, v skupnem interesu in pravično za vse.

«V nekaj dneh odpotujem za več tednov na zasedanje glavne skupščine ZN v Pariz ter na severno-atlantski posvet v Rim. V Parizu bo treba rešiti celo vrsto vprašanj, ki so lahko deljo v tri skupine.

Prvi del zadeva prvi glavni smoter ZN — da se vsa vprašanja rešijo na miren način in ne s spopadom ali grožnjo.

V drugem delu vprašanj, bomo poslušali narode, ki se pritožujejo, da se je z njimi slabo ravnalo, kakor tudi spore, ki jih same stranke ne morejo rešiti. Tako se bo glavna skupščina bavila tudi z napetostjo na Srednjem vzhodu.

V tretjem redu se bo glavna skupščina ukvarjala z najbolj primernimi načrti, da bi postalo dnevno življenje milijonov ljudi po vsem svetu veliko boljše z njegovimi lastnimi napori.

Toda v Parizu se ne bom mogel ukvarjati le z ZN. Potrebno bo namreč, da skupno z našim visokim komisarjem v Nemčiji ter z angleškimi in francoskimi ministri delam za rešitev nemških vprašanj. Nadejamo se, da bodo naša pogajanja z Nemčijo dosegla pristanek naših severnoatlantskih zaveznikov.

V Rimu bo treba rešiti še eno težko vprašanje. Iznajti bomo morali poti in sredstva, da zagotovimo našo obrambo s stroški, katere lahko prenesemo.

«Vsi ti tedni dela imamo, kakor vidite, osrednji cilj: Uporabiti vsa sredstva, ki so nam na razpolago, da bi organizirali mir, da ga bi ohranili, da bi podpirali tiste, ki branijo mir, da bi našli vse možnosti za ureditev vseh vprašanj na miren način, da bi vsem postalo jasno, da so upanje in pričakovanje vseh narodov lahko uresničljivo in jih je treba uresničiti, in se edinole lahko uresničijo, le po miru».

Kar zadeva težave na Srednjem vzhodu, je Acheson omenil Trumanovo doktrino iz leta 1947, ko so Sovjeti ogrožali Grčijo, Turčijo in vso vzhodno Sredozemlje, na kar so pa Združene države hitro odgovorile. «V sporu med Egiptom in Veliko Britanijo menimo, da egiptovska vlada ne more vreči svoje mednarodne obveznosti čez krov. Mi še vedno upamo, da bo Egipt sodeloval z nami v obrambi Srednjega vzhoda, ker je to v njegovem lastnem interesu».

Dne 24. oktobra bodo praznovali v Združenih državah «Dan Združenih narodov». Praznovanja se bo udeležilo tudi 52 vojakov iz vrst čet ZN na Koreji. Med njimi bodo zastopniki vseh 21 držav, ki so doslej aktivno pomagale v boju proti napadalcu na Koreji.

Na «Dan Združenih narodov» bo govoril v Washingtonu zunanji minister Acheson. Predsednik Truman pa je izdal za ta dan poslanico, v kateri označuje ZN kot «močno ustanovo, na kateri grade ljudje svet miru in varnosti».

PODPISAN SPORAZUM ZA NADALJEVANJE POGAJANJ NA KOREJI

Admiral Joy je sporazum že odobril in predlaga takojšnje nadaljevanje pogajanj o točki 2. že odobrenega dnevnega reda

TOKIO, 22. — Zvezni častniki obeh strank na Koreji so danes popoldne podpisali sporazum glede obnove razgovorov o vojaškem premirju. Obenem je admiral Joy sporazum že ratificiral in prosil vodjo severnega odposlanstva, generala Nam Ila, naj mu pošlje podpisani sporazum. Predlagal mu je, naj bi takoj pričeli z razpravo o točki štev. 2 že prej odobrenega dnevnega reda, ki govori o določitvi demarkacijske črte med obema silama. General Nuckols je dejal, da bo mogoče pričeti pogajanje, takoj ko bo prišel severni odgovor. Menijo, da se bo to zgodilo že v jutri.

Sporazum ima 8 glavnih točk, ki so: 1. Mirovna konferenca se bo nadaljevala v bližini Pan Mun Joma; 2. Okrog kraja konference bo nevtralno področje s polumerom 900 metrov; 3. Nikakršno sovražno dejanje ni dovoljeno v varnostnem področju s strani oboroženih sil, (vštete so redne in neredne enote, prav tako tudi oboroženi posamezniki, ki pripadajo zemeljskim, pomorskim in letalskim silam); 4. Razen predvidene vojaške policije ne bo smel noben oborožen vojak vstopiti na področje konference. Častniki obeh strank, ki jih bodo imenovali, bodo odgovorni za varnost in vzdrževanje reda na področju konference. Vsaka stranka bo dala na razpolago vojaško policijo, ki jo bodo predstavljali 2 častnika in 15 mož, z nalogo, da med navzočnostjo obeh delegacij izvršujejo varnostno službo. En častnik in 5 mož vojaške policije obeh strank bo na kraju konference, ko delegaciji ne bosta navzoči. Vojaška policija bo imela na razpolago samo lahko orožje, kakor revolverje in puške; 5. Obe delegaciji in njuno osebje bosta imeli prost dohod do kraja konference in uživali bosta popolno svobodo gibanja. Vodja vsake delegacije bo odločil glede osebja, ki jih bo spremljalo, in delegacijo samo. Organizacijska vprašanja in sporazume o zvezah in upravnih vprašanjih, ki se bodo tikala pogajanj in področja konference, bodo urejevali zvezni častniki. Severni bodo dobavili potrebne naprave in uredili notranjost dvorane, v kateri bo konferenca zasedala; 7. Oborožene sile obeh strank, vključno redne in neredne enote ter posamezniki, se bodo vzdržali vsakega sovražnega dejanja na področju s polumerom 5 km okrog Kesonga in okrog Munsona ter 44 metrov širokem pasu ob cesti Kesong-Pan Mun Jon-Munsan; 8. Datum in uro pričetka konference za premirje bodo določili zvezni častniki.

Do sporazuma je prišlo, ko so zavezniški zvezni častniki sprejeli včeraj naslednje tri točke: 1. Letala obeh strank ne bodo letela nad krajem konference v Pan Mun Jomu; 2. Letala OZN ne bodo preletela nevtralnega področja pri Kesongu, niti ceste Kesong-Pan Mun Jon; 3. Severna letala ne bodo preletela nevtralnega področja Munsan-Pan Mun Jon. Vse to velja, razen za primer, če bi vremenski in tehnični vzroki napravili stvar nemogoče.

Obenem se je zvedelo, da so v duhu sporazuma, ki so ga podpisali v Pan Mun Jomu, umaknili zavezniško topništvo z nevtralnega področja okrog Munsana.

Na korejskem bojišču so se nadaljevali boji v glavnem okrog Kumsona. Zavezniške čete so južno in jugovzhodno od mesta zasedle neko višino in začele prodirati proti drugim. Odpor severnih čet se je na nekaterih točkah zmanjšal, na drugi pa povečal. Proti večeru je zavezniška izvidnica prodrla 600 m pred mesto samo.

Gallarati Scotti odstopil

RIM, 22. — Danes je bila seja vlade, na kateri so vzeli na znanje ostavko italijanskega poslanika v Londonu Gallarati-Scottija.

Minister za proračun Pella je poročal o delu odbora dvanajstih atlantskega pakta. Poročal je tudi o gospodarskem in finančnem položaju v zvezi z oboroževanjem.

V parlamentu so razpravljali o proračunu ministrstva za zunanjo trgovino. Jutri pa se bo nadaljevala razprava o notranji politiki in govoril bo notranji minister Scelba.

LONDON, 22. — Britanski parnik «Pandora» se je danes potopil. Med valovi je izginilo tudi šest mož posadke.

O

BUENOS AIRES, 22. — Med mašo v cerkvi sv. Ivana Evangelista se je porušila kupola cerkve. Ubitih je bilo devet oseb, ranjenih pa trideset. V cerkvi so molili za zdravje Eve Peron.

O

NEW YORK, 22. — Stavka pristaniških delavcev se je razširila. Sedaj je okoli 60 ladij imobiliziranih v pristanišču.

NOVE ATOMSKE EKSPLOZIJE V SOVJETSKI ZVEZI IN ZDA

WASHINGTON, 22. — Danes je eksplodirala osemnajsta ameriška atomska bomba in tretja sovjetska. Ameriška atomska bomba je bila manjšega kalibra. Opazovalci, ki so bili od kraja eksplozije oddaljeni približno 75 km, javljajo, da ta eksplozija ni bila večja od eksplozije dinamita, s katero so pred tem ugotovili, če registrirni aparati pravilno delujejo. Kot je izjavil predstavnik komisije za atomsko silo, so v glavnem ugotavljali moč bombe in na njen vpliv na živali in naprave. Te poizkuse, pri katerih bodo sodelovale tudi čete, bodo izvršili kasneje. Dodal je: «Menim, da boste mogli videti kaj posebnega še pred soboto».

O drugi atomski eksploziji pa je poročal zbranim novinarjem predstavnik Bele hiše, Joseph Short. Povedal je, da je bila to atomska eksplozija, in ni govoril o eksploziji atomske bombe kot 3. oktobra in nadaljeval: «V samem interesu naroda ni potrebno, da bi povedal več, kot sem».

Dodal je, da se zdi, da t

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Danes, torek 23. oktobra
Božidar, Zivka
Sonce vzide ob 6.31, zatone ob 17.08. Dolžina dneva 10.37. Luna vzide ob 23.13, zatone ob 14.10.
Jutri, sreda 24. oktobra
Rafael, Blagosta

Literarni večeri slovenskih žena pod okriljem Študijske knjižnice

Študijska knjižnica nam v letošnjih zimskih mesecih poleg zanimivih predavanj pripravlja tudi šest literarnih večerov za katere je dal pobudo krog slovenskih žena. Kulturne dobrine, ki so jih tržaške Slovenke ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja s tako vnemo pomagale ustvarjati, naj ne bodo pozabljene. Zajemimo iz tega našega kulturnega vrelca in opozorimo nanj tudi našo študentovsko mladino, ki naj ob živi neposredni besedi spozna našo kulturno tradicijo.

Prvi literarni večer bo vsebinsko objel prav to dobro. Docentka ljubljanske univerze dr. Marja Boršnikova bo orisala kulturno delovanje pisateljice Svetoivančanke Marice Nadlišek Bartolove in njenega kroga, ki ga je zbrala okoli literarnega glasila «Slovenka».

K sodelovanju je študijska knjižnica povabila tudi tri sodelavke iz «Slovenkinega» kroga. Najstarejša med njimi je pesnica Kristina Suler, ki stopa v svoje petinosemdeseto leto. Kljub svoji visoki starosti pa je še vedno duševno čila in to človeka v razgovoru z njo nemalo in prav prijetno preseneča. Pred petdesetimi leti je bila mlado dekle in «Slovenka» je tedaj objavljala njene erotične pesmi. Najprej nam bo prečitala nekaj teh, nato nekaj iz dni naših trdih narodovih preizkušenj in nekaj iz sodobnih dni.

Njen prožni duh še ni jenjal snovati in njena pesniška žila se še ni posušila. Sedaj misli na izbor svojih pesmi, ki ga namerava urediti s pomočjo dr. Boršnikove.

Tretja na sporedu je zopet naša rojakinja, Skedenjka, Marica Gregorič-Stepančičeva. Tudi njena leta so že visoka, saj jih bo v decembru izpolnila že 77. V mladosti je tudi ona mnogo delala in se kot učiteljica posvečala predvsem mladini. Za najmlajše je napisala precej igrokazov, ki so jih uprizarjali po takratnih slovenskih otroških vrtcih. Sodelovala je tudi pri «Ljubljanskem Zvonu», «Domu in Svetu», «Edinosti», «Zarji» in «Rdečem praporu».

V letih takoj po prvi svetovni vojni so ji ugodne gmotne razmere omogočile, da je izdajala mesečnik «Jadranka», ki jo je tudi urejevala. Izbrala si je, da bo prečitala na literarnem večeru odlomek iz njene «Veronike Deseniške», in sicer prizor med Elizabeto in Friderikom.

Slovensko narodno gledališče v Trstu ji je pred dobrimi štirimi desetletji dalo pobudo, da se je lotila tega motiva in 30. aprila 1911 tudi njeno «Veroniko Deseniško» uprizorilo. «Edinost» je takrat zapisala, da delo ne bi preneslo čisto stroge kritike, da pa je pokazala Gregorčičeva na odru žive ljudi, kakor si jih je zamislila. Pred odlomkom tega svojega dramatskega prvenca, ki je za nas Tržačane zgodovinsko važen, bo prečitala kratko pesmico «Rodnemu jeziku».

Četrta na sporedu je Elvira Dolinar — Danica, ki svojo starost preživlja kot upokojena učiteljica v Krškem. Svoj čas je v «Slovenki» vzbujala zanimanje s svojimi članki, ki so se odlikovali po miselni prodornosti in naprednem stremljenju. Iz enega teh bo prečitala kratek odlomek.

Umetnostna podoba Marice Nadlišek-Bartolove pa bo zrasla pred nami tudi iz tega, kar bodo recitirale članice SNG.

V naslednjih literarnih večerih se bomo seznanili s književnim delom mnogih priznanih slovenskih književnic. Mnoge med njimi bomo osebno spoznali in z njimi pokramljali o njihovem ustvarjanju in načrtih. Ilko Vaštetovo in Marijo Kmetovo bomo pozdravili kot naši dragi stari znanki iz dni Ciril-Metodove šole.

Večeri se bodo zaključili s književno tvornostjo kulturnih delavk v zamejstvu. Kot predavatelji bodo sodelovali na njih štirje tržaški kulturni delavci: Valerija Glavičeva, prof. Nada Ruplova, prof. Jože Kosovel in dr. Vladimir Bartol.

Narodna in študijska knjižnica

bo imela 25. oktobra t. l. ob 20.30 v Ul. Roma št. 15, II. levo na pobudo kroga tržaških Slovenk svoj prvi literarni večer.

Sodelovale bodo:
univerzitetni profesor dr. Marja Boršnik, ki bo govorila o pisateljici in urednici nekdanje «Slovenke» Marici Nadlišek - Bartolovi,
sodelavka nekdanje «Slovenke» Kristina Suler, ki bo čitala izbor svojih pesmi,
sodelavka nekdanje «Slovenke» Marica Gregorič - Stepančič, ki bo čitala iz svojih spisov,
sodelavka nekdanje «Slovenke» Elvira Dolinar, ki bo čitala iz svojih spisov.
Iz spisov Marice Nadlišek-Bartolove bodo recitirale sledeče članice SNG:
Nada Gabrijelčič bo recitirala črtico «Moja pot»,
Zlata Rodošek bo recitirala «Sličice iz življenja»,
Lelja Rehar bo recitirala «Prevrat».

VABILA SE DOBE V KNJIŽNICI

Z OBČNEGA ZBORA KMEČKE ZVEZE

PLODEN OBRAČUN DELOVANJA v korist našega kmečkega gospodarstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kmečka zveza se je uspešno uprla proti postavitvi centralne mlekarne, pripomogla je za ugodno rešitev jusarskega vprašanja, zlasti v nabrežinski občini in za problem dvolastnigov, večkrat je posredovala pri ZVU za otvoritev slovenske srednje kmetijske šole in kmetijskih nadaljevalnih tečajev, za namestitev slovenskih strokovnjakov in uradnikov, za zastopstvo pri raznih ustanovah, ki imajo opravka s kmetijstvom, za plačilo vojaške in vojne škode, pri razlaščevanju zemljišč itd.

Tov. Kriščak je označil najnujnejše in najbolj težke probleme našega kmetijstva, tujo konkurenco, nezadostne kredite za kmetijstvo, pomanjkanje strokovnega pouka; poudaril je, da se še vedno vodi na škodo slovenskega kmeta diskriminacijska politika, ki ima namen, poitalijančevati slovenski življ in ga gospodarsko uničiti.

Po poročilu predsednika je tov. Kozmina namesto tajnika, ki se je preselil v Jugoslavijo, prečital tajniško poročilo, v katerem je v glavnih obrisih navedel, kar je Kmečka zveza napravila v korist našega kmetijstva pri reševanju splošnih problemov in zadev posameznih kmetov, za plačilo razlaščenih zemljišč, za znižanje davkov, dvolastniška dovoljenja itd. S tem je Kmečka zveza prihranila našim kmetom nešteto poti, zamude časa in stroškov.

Tov. Kozmina je zaključil: «Za vse to ogromno delo je Kmečka zveza dobila veliko moralno plačilo. Danes lahko rečemo, da se naši kmetovalci z zaupanjem zatekajo k svoji strokovni organizaciji. To nam priča tudi precej naraslo število novih članov ter vedno nova dela in vprašanja, ki jih kmečki gospodarji prinašajo v rešitev na sedež Kmečke zveze. Nadejamo se še lepših in večjih uspehov v bodočem delu. Toda, da bomo želi vedno večje uspehe, je potrebna tudi v nadalje trdna enotnost vsega kmečkega sloja v skupnem delu in obrambi naših skupnih interesov.»

Sledilo je poročilo o finančnem stanju, iz katerega je bilo razvidno, da je imela Kmečka zveza v preteklem letu 1,760.891 lir dohodkov in 1,748.532 lir stroškov.

Med poročilom predsednika, tajnika in blagajnika si slišal med prisotnimi iskrena odobravanja, ob zaključku pa navdušeno ploskanje.

Po poročilih in kratkem odmoru se je razvila resna in zanimiva diskusija, v katero je poseglo več delegatov s tehtnimi predlogi in nasveti. Podrobno bomo o tem pisali v prihodnji nedeljski številki, v kateri bomo objavili tudi obširnejši izvleček predsednikovega in tajnikovega poročila.

Sledilo je poročilo nadzornega odbora Kmečke zveze: «Nadzorni odbor se je vsaj po enem članu stalno udeleževal sej upravnega odbora, zasledoval njegovo delo in dajal pobudo za rešitev vseh problemov, ki so se pojavljali v okviru delovanja Kmečke zveze. Prav tako se je zanimal za delo upravnega tajništva in njegove pisarne. Obema priznava, da sta se trudila, da bi Kmečka zveza dosegla najboljše uspehe.

Tov. Kriščak bere poročilo predsedstva Kmečke zveze.

Prav tako je nadzorni odbor pregledal blagajniško poslovanje. Ugotovil je, da so blagajniške knjige v redu in da se podatki ujemajo z blagajniškimi prilogami.

Izrekamo upravnemu in izvršnemu odboru zahvalo ter predlagamo, da se izda obema razrešnica».

Po kratkem pojasnilu so prisotni člani soglasno odobrili poročila in dali razrešnico prejšnjemu odboru. Nato je bil izvoljen novi odbor Kmečke zveze, ki bo na svoji prihodnji seji iz svoje srede izvolil upravni odbor, predsednika in tajnika.

V imenu članov novoizvoljenega odbora je tov. Kriščak obljubil, da se bo Kmečka zveza še v naprej vztrajno borila za pravice naših kmetov in za napredek našega kmetijstva; vabi pa vse one kmete, ki še niso včlanjeni v Kmečki zvezi, naj se pridružijo, da bomo laže dosegli svoje cilje.

Ob zaključku so vsi prisotni soglasno odobrili sklepno resolucijo, ki jo objavljamo na I. strani.

Slabi branilci pekovskih delavcev

Že večkrat so Delavska zbornica in Enotni sindikati pokazali svojo popustljivost nasproti delodajalcem in slab način obrambe delavskih interesov. Tudi naslednji dogodek ponovno poderтava naše besede.

Kakor smo že poročali, je Urad za higieno odredil, da morajo nekatere pekarne izboljšati higiensko svoje prostore. Ta odredba je popolnoma umestna in hvalevredna, toda ne smela bi iti na škodo prejemkov pekovskih delavcev.

Zdi se pa, da so Delavska zbornica in Enotni sindikati proti vsem principom pristali in se pridružili zahtevi gospodarjev, ki hočejo odgoditev omenjene odredbe.

To bi vsekakor bilo nekaj, kar nikakor ne dokazuje dosledne obrambe delavcev s strani Delavske zbornice in Enotnih sindikatov.

V interesu delavcev in sploh Tržačanov bi bilo prav, da Urad za higieno sploh odbije vsako odobrenje odgoditve navedene odredbe ne glede na to, ali ga predlaga Pekovsko združenje, Delavske zbornica ali Enotni sindikati.

„Delo" zopet pred sodiščem

Glavni urednik lista Rudolf Blažič in Slava Čebulec-Katra na zatožni klopi zaradi žalitve in obrekovanja

Kominformisti se v pomanjkanju dobrih argumentov vedno češče poslužujejo obrekovanja in žalitev kot sredstva njihove «borbe», kajti dejstvo, da ljudje, sicer počasi vendar pa gotovo, spoznavajo na čigavi strani je pravica, jih bode v oči in jim krati mirno spanje. Toda preidimo raje k dogodku, ki bo dovolj jasno pokazal njihovo moralnost.

Znana kominformistična aktivistka Slava Čebulec - Katra je 11. julija letos začela na ves glas žaliti tov. Stanislava Boleta, ki je tedaj prišel mimo v družbi tov. Kapunove. Tov. Bole, navajen takih histeričnih izpadov, se ni preveč zmenil za to. Prav ta mirnost njenega nasprotnika je Čebulčevo verjetno zelo razburila, da je začela kričati «Prekleti morilci».

Točno 10 dni kasneje pa je «Delo» objavilo neko Katrino pismo, kjer ponavlja isto.

Tov. Bole je tekaj vložil tožbo proti Slavi Čebulec zaradi žalitve in obrekovanja ter proti odgovornemu uredniku «Dela» zaradi obrekovanja v tisku. Oba sta se morala včeraj predstaviti sodnikom.

Predsednik je, kot je njegova dolžnost, pozval obe stranki k poravnavi. Medtem ko je tov. Bole takoj privolil v to, vendar pod pogojem, da mu obtoženca izstavita primerno pismeno zadoščenje, sta oba obtoženca molčala. To je povsem jasno, kajti oba se morata prej domeniti s svojim «modrim» vodstvom. Sicer ni to prvič in verjetno tudi ne bo zadnjič. Namesto njiju pa se je dvignil branilec odv. Tamaro, ki je slavil naravnost smešen, če ne naiven predlog, da bi tov. Bole dokazal, da ni član nikake «titovske organizacije». Pod tem pogojem bi bili seveda pripravljeni na preklic. Predsednik je tedaj opomnil odv. Tamara, da ni mogoče nikogar prisiliti, da bi zatajil svoje prepričanje. Obžaloval je, kajti v začetku je kazalo, da bo prišlo do umaknitve tožbe, medtem ko kaže, da se stvar nekoliko poslabšala. Končno sta se odv. Kukanja, zastopnik tov. Boleta in odv. Tamaro, branilec obrekovalcev, zedinila da se proces odgodi, da bi tako proučili možnost odtegnitve tožbe oziroma preklica kleveteniškega članka.

Zanimivo pa je, da je samo «Delo» dobesedno objavilo Katrin članek z imeni vred, medtem ko je «Il Lavoratore», ki je izšel dva dni kasneje, iz previdnosti izpustil imena. To pomeni, da kljub vsemu le niso imeli čiste vesti.

Takoj po končani razpravi ko je tov. Bole zapustil sodno palačo pa je imel priliko prisotvovati podobnemu primeru kot na Opčinah, kjer je skupina dobro znanih kominformistk ponovno izzivala ter kljub temu, da so bile skoraj vse Slovenke, kričale «Assassini». Morda bi se rade prikupile šovinistom?

Zborovalci pazljivo sledijo diskusiji

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Okrajni partijski konferenci v Izoli in Bujah

V soboto popoldne ob 15. uri je v Izoli začela z delom II. partijska konferenca koprskega okraja. Konferenco je otvoril politični sekretar okrajnega komiteja tovariš Rado Cehovin, ki je pozdravil zbrane delegate in goste, med katerimi so bili zastopnik CK KPS tovariš Perovšek France, zastopnika JA podpolkovnika Gumbar Josip in Bajič.

Po izvolitvi raznih komisij in delovnega predsedstva, sta bili prečitani v obeh jezikih politično gospodarsko in organizacijsko poročilo. Konferenca je bila nato prekinjena in se je nadaljevala v nedeljo z debato k poročilom.

Predstavnik CK KPS tovariš Perovšek je v debati poudaril, da se danes ne morejo več sklepati razni računi brez Jugoslavije, kajti danes je v svet že prodrla resnica o delu in naporih delovnih ljudi v Jugoslaviji. Poudaril je, da je tristranska izjava padla v vodo.

Lepo je v debati poudaril zahteve prebivalcev Istrskega okrožja po združitvi z Jugoslavijo sekretar partijske organizacije iz Bertokov tovariš Brajnik, ko je poderтal, da so se tukajšnji ljudje borili ves čas fašizma in tudi v času narodnoosvobodilne borbe zato, da bi živeli v Jugoslaviji.

Ob zaključku konference so delegati sprejeli resolucijo, v kateri se poudarja, da je Komunistična partija Jugoslavije uspela ostvariti geslo: «Tovarne delavcem», geslo, ki je spremljalo proletariat v vsej zgodovini njegove razredne borbe, «Tudi naša Partija», pravi resolucija nadalje, «je v celoti uveljavila to temeljno zahtevo delavskega razreda in je pri tem dosegla znatne uspehe v poglabljanju demokratizacije naše ljudske oblasti, dviganju socialističnega gospodarstva, utrjevanju in razširitvi pridobitev ljudske revolucije».

Govoreč o mednarodnih vprašanjih resolucija poudarja: «Imperialistična in šovinistična gonja, ki so jo uprizorili italijanski kominformisti in fašisti v pohlepu po naši zemlji s popolno podporo italijanske vlade, je naše ljudstvo še bolj strnila v odločni borbi, da se še tesneje poveže s svojo socialistično domovino Jugoslavijo, in da se bori zoper vse pojave in poizkuse odvajanja našega ljudstva od skupnosti z jugoslovanskimi narodi».

Na okrajni partijski konferenci v Bujah, ki je začela z delom v nedeljo in ki je obravnavala tekoče naloge in delo za bodoče, sta bila navzoča tudi predstavnika Centralnega komiteja KP Hrvatske tovariša Sekulič in Stančič.

Večerna gimnazija v Portorožu

Ravnateljstvo slovenske nižje gimnazije v Portorožu obvešča, da se bo otvorila večerna gimnazija za vse tiste, ki žele svojo izobrazbo izpopolniti s kakim razredom nižje srednje šole.

Vpisovanje bo 24. in 25. oktobra od 10 do 11 ure v pisarni ravnateljstva gimnazije, kjer se dobe tudi točnejša navodila.

Ravnateljstvo.

Lambretist v ženico

Včeraj popoldne je vozil 26-letni Teodoro Logoluso s svojo «Lambretto» po Ul. Giulia, ko je opazil pred seboj staro žensko, ki je najprej obstala sredi ceste nakar je hotela steči preko. Ta njena neodločnost je motociklista tako zmedla da ni utegnil niti zavreti in je prileletel v njeno nogo. Ženo, 69-letno Viktorijo Vodopivec iz Nabrežine, so takoj odpeljali v bolnico, kjer so jo morali zaradi zloma noge sprejeti na ortopedskem oddelku. Če bo šlo vse po sreči, bo okrevala v 40 dneh.

Dečka okradla prodajalko časopisov

Petinsedemdesetlena Marija Cipollat por. Balsadella, lastnica trafike in prodajalne časopisov na vogalu Ul. Ascanio Canal in Sv. Justa je včeraj zgodaj popoldne nujno poklicala policijo, kateri je žalostna pripovedovala o dogodku, ki se je pripetil malo prej. V trafiko sta namreč stopila dva mladeniča stara približno 14 do 15 let in prosila za časopis, ki je visel pred vrati. Prodajalka je takoj stopila po zaželeno stvar, vendar je takoj obstala, kajti oba sta se spustila v tek in izginila. Prestrašena je takoj pogledala v miznico za prodajno mizo in ugotovila, da sta ji lopova odnesla 11.500 lir v gotovini.

Pustolovščina dveh tujcev

Prodajata izposojeni avto

Policija je nekega dne izvedela da dva mladeniča prodajata skoraj nov «Fiat 1400». To se ji je zdelo sumljivo in je uvedla preiskavo in končno je ujela prodajalca. Na policiji sta se izkazala kot 32-letni Giuseppe Gallo iz Chieselle in 25-letni Vincenzo Esposito doma iz Neaplja. Izjavila sta, da sta avto vzela v najem skupno s šoferjem v Torinu, nakar sta prevozila ves Piemont. 2. oktobra so vsi trije dospeli v Ivreo, kjer so sklenili prenočevati. Toda Gallo je stopil pod prevezo, da potrebuje kovček k šoferju in ga poprosil za ključe. Ta jima je ugodil, nakar sta se oba odpeljala in 4. oktobra dospela v Trst. Ko jim je primanjkalo denarja, sta najprej prodala v nekem skladišču v Ul. S. Francesco rezervno kolo za borih 6.000 lir, nakar sta snela z avta tudi radio in ga za 11.000 lir prepustila lastniku tvrdke «Siemens». Avto je bil tudi naprodaj za 850 ali 900 tisoč lir, vendar nikakor nista mogla najti kupca.

ŠOVINISTI POTVARJAJO naše stališče do ljudskega štetja

Ponedeljkova izdaja lista «Giornale del lunedì» priobčuje pismo conskega podpredsednika prof. Carla Schiffrerja v zvezi z vprašanjem ljudskega štetja. V uvodniku omenjenega članka, ki vsebuje tudi pismo prof. Schiffrerja in nosi naslov «La situazione etnica sfuggirà al censimento» je omenjen tudi naš časopis; omenjata ga člankar in tudi sam prof., seveda ga ne imenujeta direktno iz strahu da nam ne bi naredile reklame, ali pa zato, ker sta povedala s tem v zvezi nesramno laž, ki bi bila le preočita za vse one, ki poznajo naše stališče glede vprašanja ljudskega štetja.

Članek poudarja, da je bil namen organizatorjev ljudskega štetja, ugotoviti predvsem etnično stanje prebivalstva, da pa je bil prav naš časopis tisti, ki se je proti temu z vso odločnostjo uprl ter sprožil s tem v zvezi ostro polemiko. In ta ostra polemika je imela po mnenju prof. Schiffrerja tak «uspeh», da so odgovorne oblasti odstranile takoj z vprašalnih pol vsako vprašanje glede občevalnega jezika ali narodnosti.

Resnici na ljubo moramo prof. Schiffrerju in člankarju omenjenega časopisa še enkrat povedati, da nista bila naš časopis, še manj pa naše gibanje nikoli proti ljudskemu štetju na etnični podlagi. Nasprotno, mi smo vedno in ob vsaki priliki z vso odločnostjo zahtevali, da se izvede pošteno ljudsko štetje na podlagi narodnosti. Seveda smo pa bili in smo odločno proti takemu ljudskemu štetju, ki se oslanja na fašistične zakone ali pa, ki hoče deliti prebivalstvo našega ozemlja na podlagi občevalnega jezika in pri katerem imajo «škarje in platno» v rokah italijanski šovinisti, katerim je slovensko prebivalstvo tukajšnjega ozemlja že od nekdaj trn v peti.

Že leta 921. je bilo izvedeno ljudsko štetje na osnovi občevalnega jezika. Rezultat takšnega štetja je bil pač tak, kakršnega so si italijanski šovinisti obetali in hoteli. Zato smo z vso odločnostjo zahtevali, da se na vprašalnih polah navede narodnost in ne občevalni jezik.

Tržačani prav tako niso pozabili ljudskega štetja iz leta 1936, ko sploh niso omenili slovenske narodnosti. In prav na podlagi istega fašističnega zakona, samo nekoliko prikrojenega za naše razmere, hočejo danes izvesti pri nas ljudsko štetje ter bi pri vsem tem še zahtevali, da se s takšnim načinom strinjamo ter ga celo odobravamo! Naj se le spomnijo, kolikokrat smo zahtevali, da se končno ukinejo vsi fašistični zakoni.

Če ne moremo verjeti njih zatrjevanju, da bi bilo ljudsko štetje na etnični podlagi povsem pošteno ter da bi ustreza lo resničnemu stanju je pa vzrok v tem, da smo imeli že priliko videti, kakšni so lahko rezultati, če vodijo ljudsko štetje šovinistično nadstrojeni ljudje. Pri štetju leta 1910 je bilo na primer ugotovljeno, da je bilo število slovenskega prebivalstva popolnoma potvorjeno. Po reviziji je prišlo končno na dan, da je bilo izpuščenih okrog 20.000 prebivalcev slovenske narodnosti.

Sedanje ljudsko štetje se vrši na podlagi že omenjenega fašističnega zakona ter ga vodijo ljudje, o katerih ne bi mogli trditi, da je njih namen ugotoviti resnično narodnostno stanje na našem ozemlju. Zato se pač s takšnim načinom nismo in ne bomo mogli strinjati ter ostane naša odločna zahteva, da se izvede to štetje resnično na podlagi narodnosti, da se ukine fašistični zakon ter da ga izvajajo ljudje, katerim bomo lahko zaupali.

Iz Rocola nam pišejo

V Rocolu (pri Lovcu) imamo zasebni otroški vrtec. Pred leti je mestna občina prispevala vsaj za hrano in dobavljala didaktične pripomočke. Toda tudi ta prispevek je občina kmalu odrekla in tako moramo sedaj starši sami vzdrževati vrtec, ki je našim otrokom nujno potreben, ker smo večinoma vsi, očetje in matere, zaposleni.

Sprašujemo se, ali ne bi bila mestna občina dolžna, da vzdržuje naš vrtec? Daleč naokoli ni nobenega vzgojnega zavoda, kamor bi lahko pošiljali svoje otroke. Ali nismo tudi slovenski, starši v Rocolu redni plačevalci davkov in zato upravičeni zahtevati, kar nam gre?

Mnenja smo, da bi občina morala prevzeti breme, ki ga sedaj nosimo starši sami. Zato tudi zahtevamo, da prevzame nase stroške za vrtec.

Starši iz Rocola

Avstrija bo sodelovala na prihodnjem velesejmu

Uprava tržaškega mednarodnega velesejma sporoča, da so v teku prva pogajanja za sodelovanje na prihodnjem 4. mednarodnem velesejmu. Tako je avstrijski urad za zunanjo trgovino že sporočil, da bo Avstrija sodelovala z uradno razstavo na velesejmu 1952 leta.

To je prva uradna prijava za prihodnji velesejem in lahko upamo, da bodo sledile v kratkem še druge.

Ta vest, ki jo je razširila velesejmska uprava, je razveseljiva tudi zaradi tega, ker je iz nje razvidno, da mislijo na prihodnji velesejem že sedaj in ne tik pred otvoritvijo, kar je žal le prerado v navadi.

Občinska seja

V ponedeljek 29. t. m. ob 18. uri bo prva jesenska seja občinskega sveta v dvorani občinske palače.

Prispevajte za KULTURNI DOM

DRUGI KONCERT GLASBENE MATICE

GLASBENA MATICA V TRSTU priredi DANES 23. oktobra 1951 ob 21. uri v AVDITORIJU v TRSTU

KONCERT

pianista ANTONA TROSTA
violinista KARLA RUPLA

SPORED:

J. Brahms:	«Rapsodija op. 79 št. 2».
L. Beethoven:	«Sonata op. 57» (Appassionata): Allegro assai, Andante con moto, Allegro ma non troppo.
F. Mendelssohn:	«Koncert v e-molu»: Allegro molto appassionato, Andante, Allegro non troppo, Allegro molto vivace.
F. Chopin:	«Nokturno v E-duru».
F. Chopin:	«Poloneza v As-duru».
M. Bravničar:	«Nočna elegija».
M. de Falla:	«Jota».
J. Suk:	«Un poco triste».
M. de Falla:	«Spanski ples».

Vabila so na razpolago v veži tiskarne, Ul. sv. Frančiška 20 (pritličje) od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

V pekarni Čok na Opčinah, v drogeriji Sajmer v Barkovljah ter pri Sv. Ivanu v trafiki Prosen.

Člani Glasbene Matice dobijo vabila na sedežu Glasbene Matice v Ul. sv. Frančiška št. 22, I. od 11. do 12. ure.

Važna konferenca razrednih sindikatov

Zveza Enotnih razrednih sindikatov sklicuje danes 23. t. m. točno ob 20. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» za svoje člane in simpatizerje sindikalno konferenco, katere glavni predmet bo proučitev sindikalnega položaja v Trstu ter stališče in razmerje Zveze do sindikatov raznih držav.

Poudarili bodo tudi glavne mednarodne sindikalne dogodke v zvezi s stališčem Svetovne sindikalne zveze in Mednarodne zveze svobodnih sindikatov, Trade Unions (angleški sindikati), CGT, Force Ouvriere, enotnih sindikatov v Zapadni Nemčiji in drugih sindikalnih vodstev do jugoslovanskih sindikatov in obratno.

SHPZ

Seja glavnega odbora SHPZ bo **v sredo 24. oktobra ob 16. uri** in ne kot je bilo javljeno v torek 23. oktobra. Seja bo v novih prostorih Prosvetne zveze v Ulici Roma 15, II.

Prosvetno društvo Barkovlje

Današnja pevska vaja odpade zaradi nocojšnjega koncerta. Prihodnja pevska vaja bo v petek. Odborova seja bo v sredo ob 20.30 v društvenih prostorih.

Tajništvo Antifašistične slovansko - italijanske ženske zveze izreka svoji sodelavki tov. NILI SCAMPERLE najgloblje sožalje ob izgubi njenega življenjskega tovariša.

Tajništvo ASIZZ

Pogreb pokojnika bo danes ob 13.30 s pokopališča.

Gledališče Verdi

Danes 23. t. m. bo koncert, na katerem bodo nastopili trst Trst in orkester Tržaške filharmonije pod vodstvom L. Toffola. Na sporedu so: Schubert: Simfonija št. 8 (nedovršena); Beethoven: Trojen koncert op. 56 za violino, čelo, klavir in orkester; Ghedini: «Koncert albatrosa» (nov za Trst) za violino, čelo, klavir, orkester in recitatorja.

Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic za napovedani koncert.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 21. in 22. oktobra 1951 se je v Trstu rodilo 9 otrok (1 mrtvorojen), umrlo je 18 oseb, porok pa je bilo 5.

Civilne poroke: kovač Fedor Ovolijev in gospodinja Nina Pjekni, električar Jovan Kitsos in gospodinja Marta Hadji-Stefano.

Cerkvene poroke: agent PC Vitaliano Vadovato in uradnica Maria Lipari, knjigovodja Gianfranco Azzano in gospodinja Laura Marso, strugar Mario Alfonsi in krznarka Giovanna Nuzzi.

Umrli so: 83-letna Ana Jaus vd. Brezič, 63-letni Rodolfo Fabbro, 58-letna Maria Valle por. Merlato, 43-letni Francesco Krevatin, 56letni Giuliano Doverlizza, 81-letna Alessandra Selijcrinova por. Neklijdova, 61-letni Renato Vidari, 68-letna Giorgina De Radio por. Svara, 72-letna Giuseppina Bellovec por. Gregori, 84-letni Giuseppe Moiziz, 67-letna Olga Godina por. Mottech, 57-letni Giuseppe Brandolino, 60-letni Mario Stanzini 52-letna Marija Ogrin, 51-letni Petrisso De Petris, 50-letni Rodolfo Pizzarello, 60-letna Stefanija Gerščak por. Dobrilla, 77-letni Ernesto Sollinger.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Millo Ul. Buonarotti 11; Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro e Neri, Ul. Dante 7; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

SVET ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO IN SOCIALNO SKRBSTVO LRS

razpisuje vpis v 2-letno Šolo za otroške negovalke v Ljubljani. Pogoj za sprejem je dovršena nižja gimnazija z nižjim tečajnim izpitom, star rost 18 let.

Kandidatinje naj vlože do 15.XI.1951. prošnje za sprejem direktno na **upravo Šole za otroške negovalke v Ljubljani, Lončarska 3,** kjer bodo dobile tudi vse potrebne informacije.

K prošnji naj prilože zadnje šolsko spričevalo in spričevalo nižjega tečajnega izpita, rojstni list in življenjepis. Prošnje morajo biti kolkovane z din 10.—, priloga pa din 5.—.

Pričetek šole bo v začetku januarja 1952.

ADRIA - EXPRESS

DVODNEVNI IZLETI 10. in 11. novembra v
Kanal ob Soči
Sv. Lucijo
Tolmin
Kobarid
Bovec
Buzet
Reko

ENODNEVNI IZLET 11. novembra v
Novo Gorico
Sv. Goro
Tomaj
Dutovlje
Kopriva na Krasu
Divačo

Vpisovanje od 22. do 26. oktobra pri «Adria-Express» v Ul. F. Severo št. 5 - tel. 29-243.

Družinski večer v dijaškem domu

V dijaškem domu je že teden dni vesel hrup in se je že začelo učenje.

Dijaki, novi in stari, so se nastanili pri nas, da bi laže obiskovali šolo in bolje izpolnjevali dolžnosti učenca. Kmalu so se vživeli; med dijaki in delovnim ter vzgojnim osebjem so zavladali prav lepi, prijateljski odnosi, tako da se počutijo vsi, kot da bi pripadali veliki, številni družini. Vkljub skrbem in delu je življenje dijakov v dijaškem domu lepo. Za njihovo ugodno in prijetno bivanje skrbita uprava in Dijaška Matica, kar pač ni lahka naloga, saj ni tako enostavno nastaniti in nahraniti 150 otrok. Odborniki Dijaške Matice se tega dobro zavedajo in skrbe za naš dijaški dom. Vendar se njihova skrb ne omejuje samo na materialno preskrbo dijaškega doma, zanimajo se prav tako za dijakov uspeh in delo v šoli.

V soboto 20. oktobra smo imeli prijeten družinski večer. Dijaška Matica je hotela nagraditi najboljše zunanje in notranje dijake lanskega šolskega leta. Tako smo nagrajencem in ostalim dijakom pripravili za ta dogodek nekoliko prijetnejši večer. Obiskali so nas člani odbora Dijaške Matice; bili so z nami ves večer in tudi na večerji. Vse dijake je član odbora Dijaške Matice z lepimi besedami nagovoril in orisal poslanstvo in pomen vzgoje slovenske inteligence na našem ozemlju in dobrodelno podporno delovanje Dijaške Matice med srednješolci in visokošolci.

Dijaška Matica želi, da bi vsi dijaki dobro napredovali in zato skuša s primernimi nagradami spodbuditi učence k boljšim uspehom. Pri izbiri obdarovancev pa ne upošteva samo uspeha v šoli, ampak se ozira tudi na vedenje in splošno vestnost in pridnost pri delu. Letošnji naši nagrajenci so bili sledeči: Boris Geržina, Smotlak Loredana, Možina Cezar, Zidarič Boris, Živec Alojzij, Čač Lilijana, Batič Iva, Mahne Ada, Bonač Sergij, Rojc Eda, Kalc Elvira, Gruden Anita, Sancin Peter, Jagodic Darko, Gregorič Milan, Svetina Mirela, Cesar Marija, Stubelj Vojka, Vrabec Neva, Zahar Vesna.

Dijaki so se iskreno zahvaljevali in so bili z lepimi knjigami zelo zadovoljni. V prisrčnem razgovoru so odborniki Dijaške Matice prebili z mladino večer, ki je bil zaključen z veselim in zabavnim programom tovariša Zeja, člana mariborskega gledališča, ki je s svojimi točkami vzbudil mnogo smeha in odobravanja.

Dijaška Matica izpolnjuje svojo dolžnost in skrbi za mladino. Želimo, da bi imeli njeni člani pogoste stike z našimi dijaki, da pa bi prišli v naš dom tudi drugi, ki jim je razvoj naših dijakov pri srcu.

Tržaški promet v septembru

Trgovinski promet je dosegel v septembru po železnici in po morju 4,5 milijonov centov blaga. To je precej več kot lani istega meseca, ko je dosegel 4,08 milijonov centov ali septembra l. 1937 4,37 milijonov stotov.

Po morju je dospelo največ blaga iz ZDA, nato iz Sirije in Libanona, iz Italije, Holandske, Grčije, Turčije in Južnoafriške unije.

Po morju so odpeljali 634.560 stotov blaga. Največ blaga je odšlo v Italijo, nato v Argentinijo, Avstralijo, Japonsko, Egipt, Sirijo in Libanon, Anglijo in Turčijo.

Pomorski promet prvih devetih mesecev tega leta izkazuje precejšen porast v primerjavi s preteklim letom. Tako so letos v prvih devetih mesecih prepeljali po morju 27,6 milijonov stotov blaga, lani pa 26,1 milij. stotov. Se močnejši je dvig v primerjavi s 1938 letom, ko so prepeljali 24.4 milijonov stotov blaga.

Dvignil se je tudi promet po železnici in je znašal letos 21,1 milijonov stotov blaga, lani 19,3 in 1938 leta komaj 14.

Skupen promet prvih devetih mesecev je naslednji: letos 48,6 milijonov stotov, lani 45,4 in 1938 leta komaj 14.

Skupen promet prvih desetih mesecev pa je naslednji: letos 48,6 milijonov stotov, lani 45.4 in 1938 leta 38.4.

Če primerjamo promet prvih mesecev letošnjega leta s prvimi meseci 1938. leta vidimo, da je narasel kar za 10.2 milijona stotov in predstavlja do sedaj najvišji promet dosežen v našem pristanišču. Tako visok porast je nastal kljub padcu v juliju. Vendar je ta promet sestavljen po večini iz večjih pošiljk surovin v Avstrijo in iz izvoza njenega lesa. Mnogo manj pa je v tem prometu dragega blaga, s katerim pristanišče največ zasluži.

Z GORIŠKEGA

Podgorska predilnica v krizi

Včeraj so v predilnici v Ronkah, ki spada pod upravo podgorske predilnice, zmanjšali delovni urnik za 8 ur. Doslej so delavci v omenjeni predilnici delali 48 ur tedensko, pričenši z včerajšnjim dnem so jim delovni urnik skrčili na 40 ur tedensko. Zmanjšanje delovnega urnika so nameravali istega dne uvesti tudi v podgorski predilnici. Da bi se izognili reakciji, ki bi ga tak ukrep izzval pri delavstvu, so skrčenje urnika v podgorski prediln

PROTESTNA RESOLUCIJA PRIMORSKIH BORCEV

ZUNANJEMU MINISTRSTVU FLRJ

Vsa leta po končani vojni italijanska vlada ne kaže resne pripravljenosti, da bi uredila svoje odnose z našo vlado tako, da bi prijateljsko sožilje dveh sosednih držav kot sta Jugoslavija in Italija bilo v korist eni in drugi. V zadnjem času pa se vodi v Italiji proti Jugoslaviji pravcata gonja, kjer padajo iz ust visokih državnih in vojaških funkcionarjev celo zahteve po slovenskem in hrvatskem ozemlju. Voditelji vseh strank in skoraj vseh skupin tekmujejo v tem, kdo bo bolj nesramno in podlo govoril o Jugoslaviji in naših narodih, ter jezuitsko jadikujejo nad «krivico», ki naj bi jo jim prizadela mirovna pogodba.

Njihova gonja za priključitev Trsta k Italiji je pokazala, da so pripravljeni baranjati s komer koli, le z Jugoslavijo se nočejo sporazumeti, čeprav je usoda Trsta odvisna predvsem od sporazuma teh dveh držav.

Ni čudno, da so se lahko v Italiji v takem vzdušju pokazali iz mišjih lukenj ducejevi opričniki, ča so kaj kmalu poživili imperialistične ideje črnih srajc, podprte z enakovrednimi idejami kominformistov, iredentistov, raznih tako imenovanih katoliških organizacij itd. ter se danes sklicujejo javno na potrebo ponovnih d'annunziad — pohoda nad Slovensko Primorje, Istro, Reko, Zadar in Dalmacijo. Vse kaže, da še nočejo priznati zgodovinskih dejstev njihovega sramotnega poraza v pretekli vojni, ko se je fašistična Italija osramotila s krvjo stotisočev nedolžnih žrtev. Prav to je posebno občutilo primorsko ljudstvo in ob tod naš boj na življenje in smrt, od tod naši nadčloveški napori za dokončno osvoboditev in častno življenje v objemu svobodnih jugoslovanskih narodov.

V zadnjem času se v Italiji vedno bolj rinejo v ospredje krivci krvoprelitja in njihove ideje — in to z vednostjo in ob podpori njihove vlače — ki v svojem umazanem poslu ne poznajo meja. Zarotili so se proti vsemu, kar je napredno. Na procesu v Lucci so postavili na zatožno klop skupno italijanskih partizanov, dolžeč jih velejedaje samo zaradi tega, ker so se borili pod poveljstvom NOV Jugoslavije. S tem hočejo predvsem oblatiti našo Armado, čeprav ves svet ve in priznava njene ogromne zasluge v vojni na strani zavezniških sil proti krvavemu fašizmu. Ta umazani posel počenjajo kljub vsem dolčbam mirovne pogodbe in če danes zahtevajo revizijo le-te, tedaj je kot na dlani, da bi postavili na zatožno klop nekogar — ne samo napredne Italijane, temveč predvsem vso onemoglo naročno manjšino, ki živi še danes v Italiji in ki se vedno upirala fašizmu v borbi za svoj obstoj, v zadnji vojni je skoraj v celoti aktivno sodelovala na strani naprednih sil. Sojenje antifašističnih borcev je lahko razumeti samo kot odkrito svarilo neofašistov, da se vračajo stari časi pohodov, kjer bo imel glavno besedo bajonet, «pravico» pa bo delilo nasilje.

Razsodbe prizivnega sodišča v Benetkah, Vidmu in Gorici proti slovenskim in italijanskim partizanom — borcem IX. korpusa, se vrste dan za dnem. Obtožujejo jih protiitalijanstva, mi pa, ki smo na svoji koži občutili njihovo «italijanstvo», pa vemo, da jih dolžijo antifašizma in jih zato preganjajo. Vse kaže, da bi ti «sodniki», ki jim uhaja izza pasu črna srajca, najraje obsodili borbo vsega IX. korpusa, vsega primorskega ljudstva, ki je po njihovem izvalo Italijo zato, ker je zgrabilo za orožje in se hotelo osvobojeno združiti z matičnim narodom. Toda mi danes s tega mesta svarimo vse te ne štice vojne in nesoglasja med narodi in vse njihove šomišljenke, da bo vsak napadalec naše — naši zemlji svoje plačilo — svoj grob. Mi, primorski borci, smo prijeli za orožje zato, ker smo se do sitega naužili blagodati rimske justice in kodanče črnih legij in tak bo naš odgovor vselej in vsakomur, kdor bi poizkusil kratiti naš narodni obstoj, ki ga kot pošteni ljudje priznavamo tudi vsem drugim narodom. Pripravljeni smo nuditi roko vsakemu prijelju, pripravljeni pa smo tudi ponovno vrniti udarec vsem tem, ki bi stegnili svoje umazane prste po naši zemlji.

Iz našega današnjega zborovanja opozarjamo merodajne dejelje italijanske vlade, da bo početje ni in ne more biti v korist njihove države, pač pa vodi vedno globlje v nesrečo, ki jo je Italija enkrat že preživela in ki bi imelo vedno in povsod enak nesrečni konec. Z ogorčenjem protestiramo proti izkrivljanju resnice, proti razpihovalcem šovinizma, proti imperialistični gonji pod krinko mračnjaštva, proti zločinskemu blatenju naše NOB in naših žrtev in proti preganjanju antifašističnih borcev v Italiji. Pozdravljamo pa vse napredne ljudi v Italiji, ki si želijo odkrito sprejetje in prijateljskih odnosov z našo državo, ki jim je bil svet predragocen, da bi svet ponovno pahnili v klavnico.

Obračamo se na naše zunanje ministrstvo z zahtevo, da to naše mnenje tolmači italijanskim predstavnikom, da bi Italija čimprej našla svoje mesto v povojni Evropi, kjer bi prispevala v prijateljskem sožitju s svojimi sosedi — med drugimi tudi z našo domovino Jugoslavijo. To pa bo dosegla le, ča se bo trudila, da svoje odnose urejuje pošteno in če bo dovoli močna, da zatre vse imperialistične težnje vseh onih, ki jih zadnja vojna še ni izpametovala.

Naj živi vse svobodoljubne sile v svetu v borbi za mir in za prijateljske odnose med vsemi narodi sveta!

Udeleženci protestnega zborovanja primorskih borcev v Ljubljani

Italijanska dramska družina iz Grožnjan, je nastopila na otvoritveni prireditvi Festivala italijanske kulture v Piranu

SLOVENSKI RIBIČI OB NAŠI OBALI SO ŠE DO NEDAVNEGA RIBARILI S ČOLNOM IZDOLBENIM IZ DEBLA

ČUPA - SIMBOL SLOVENSKE POMORSKE TRADICIJE

Mornarska spretnost starih ribičev - Z nabijanjem so Križani opozarjali ribiče na burjo - 2 uri in 10 minut od Gradeža do Trsta

Narodna in študijska knjižnica - Odsek za zgodovino in etnografijo se prav toplo zahvaljuje Avgustu Cahariji iz Nabrežine, h. št. 62, za listino, obrtnico (licenzo) za ribarjenje s čupo «Zoro» iz 1.1923, darovano za naše etnografsko zbirko.

V teh dneh sem dobil v roke zanimivo listino, staro obrtnico za ribarjenje z nabrežinsko čupo, z imenom «Zora», last Avgusta Caharije iz Nabrežine. Dovoljenje je izdalo tržaško pristaniško poveljstvo v juliju 1923 l., torej že pod fašistično vladavino. Nekaj let kasneje, t. j. takrat ko so nabrežinski ribiči še ribarili s tremi čupami, je italijanska fašistična policija uničila slovenski Veslaški klub «Sirena» v Barkovljah, češ da je njegov obstoj v latinskem morju nedopusten.

Čupa pomeni tridoživo slovensko pomorsko tradicijo, kot je ni najbrž ohranil noben evropski narod, najmanj pa v srcu Evrope Pomislite: ribiški čoln, prastare, predzgodovinske oblike, ki ga ne poznajo bližnji narodi, so še uporabljali naši kraški ribiči prav do zadnjih časov. Čupa kot jo poznajo še starejši nabrežinski ribiči (iz raziskovanj prof. R. Lenčka je razvidno, da so čupo poznali v še nedavnih časih tudi že Križani in Skedenjci), je bila pač že bolj izpopolnjena, če ne prej, v zadnjih stoletjih, nasproti oni najprimitivnejše oblike. Toda to le dokazuje živo navezanost naših Kraševcev na morje, razvoj ljudskih tradicij obmorskega življenja ter samostojno izdelovanje ribiških priprav neodvisno od bližnjih narodov.

Čupa je čoln, iztesan iz enega samega drevesnega debla. V prazgodovinskih časih so ljudje kar z ognjem izžigali vdolbino v deblo - naši Nabrežinci pa so ga tesali in dolbli s posebnimi sekirami in dleti, - vsaj v časih, o katerih ve kaj povedati ustno izročilo. Razumljivo je, da je bil tak čoln majhnega obsega in da je bil tudi zaradi okrogle oblike spodaj precej nestabilen, nevaren, da se obrne in zajame vodo, če je bilo morje razburkano. Pri različnih narodih so si ribiči pomagali na razne načine, da bi napravili čoln bolj gotov, s tem, da so pritrdili vzdolž ob boku na vsaki strani po eno desko ali pa s tem, da so povezali vštric dva čolna z drogovi skoro v nekak splav itd.

Naši stari ribiči pa so si pomagali z mornarsko spretnostjo. Pomagali so si predvsem z vesli. Glavni ribič, ki je stal na zadnjem koncu čupe, je imel dve po 6 m dolgi vesli, ki sta imeli oporo na ročici na zunanjem kraju približno 6 m dolge grede, pritrjene prečno preko čolna, moleče na vsako stran skoro 3 m daleč. Ribičev pomagač pa je veslal v sprednjem delu čolna z dvema po 3 m čolgima veslima. Ti dve sta imeli le nekako pomožno vlogo pri veslanju, največ pa sta pomagali k stalnosti čolna v času, ko je imel ribič posla z mrežami in ribarjenjem. Glavni delež pri veslanju, predvsem za naglico pa sta imeli veliki vesli. Oba veslača skupaj pa sta dosegla veliko, povprečno precej večjo hitrost kot jo imajo običajni, trebušasti, široki čolni, tolikšno, da so rekali stari ribiči: počakaj pol urice, da se vrnem iz Gradeža. To je pač nekoliko košato pretiran rekordni čas, vsekakor pa so dosegli dobri veslači ribarno v Trstu v 2 urah in 10 minutah.

Lahko torej trdimo, da naši stari ribiči niso toliko spopolnjevali čolna, pač pa so si predvsem pomagali z mornarsko spretnostjo, s krepkim in spretnim veslanjem. Krmila namreč čupa ni imela. V viharnem morju je ribiča rešila le hladna kri in spretnost, da je čim prej dosegel breg. Toda pri tem je moral napeto paziti, ča je vozil v smeri vetra ali naravnost rezal valove. Ako je vozil vzdolž valov tako, da mu je lahko voda v polno pljusknila z boka v čoln, je bil izgubljen, - voda mu je zalila ozek čoln in ga obrnila.

Zaradi nevarnosti viharjev je nastala že v davnih časih navada, tudi v Križu, da so vaščani pomagali ribičem s tem, da so jih z močnim ropotanjem in nabijanjem obveščali, da se bliža burja. Iz vasi se namreč vidi vrh Nanosa in so torej lahko opazili vetrovne zastave, oblačke prinesene od severne burje, ki jih ribiči pod bregom, nepredaleč na morju niso mogli vičeti. Če so se ribiči takoj odpravili proti nabrežju so lahko pravočasno pristali, še preden je začelo morje močne je plajhati in nevarno butati ob skale.

S čupo je bilo treba toliko bolj hiteti, ker na brojini in tudi drugje, še ni bilo zgrajenega portiča in je morje pljuskalo naravnost ob breg (torej se valovi niso lomili ob valolomu) in je bilo treba čupo zavleči na suho, da je ni morje razbilo. Nekoč, je pripovedoval Caharija, so bili ljudje zelo močni in jim je bila lahka stvar potegniti čupo na breg, oz. so jo kar nesli. Čupa je imela v ta namen na vsaki strani pri vrhu luknjo, - potegnili so skoznjo drog, da so lahko udobno prijeli in nosili. Pozneje pa so Nabrežinci, bolj slabotni kot njih predniki, to mehanizirali. Po brežinj so položili prečne tramiče, polkrože stari oče Pertotov t. j. pred približno 130 leti. Ker sam ni imel prostora, jo je tesal na borjaču pri Meškovih približno l. 1883. Ker do Brojnice ni bilo vozne poti so čupo peljali v Sesljan v morje. Štirideset let je ribaril stari Lukotov oče in brodaril po morju od Gradeža do Trsta in drugoč. Med zadnjo, osvobodilno vojno, menda l. 1943. si jo je bil izposodil nabrežinski karabinjer. Po uporabi pa je ni zavlekel na suho in vihar jo je razbil ob skalah kmalu zatem. Razbiti ko si so ležali še nekaj let po nabrežju, medtem ko sta križarili še nekaj let zadnji dve čupi po slovenskem morju.

Ko so ob gradnji tržaškega vodovoda zgradili na Brojnici majhen portič, je bilo omogočeno, da so si tudi Nabrežinci preskrbeli večje, težje čolne četudi bolj okorne, ki jih ni bilo treba več vlačiti na suho. S tem je tudi odzvonilo čupi. Postala je nepotrebna premajhna in prenevarna in nehvaležni ribiči so opustili to častitljivo starino. Današnji svet, razen nekaj starejših ribičev, ji danes ne pozna več niti imena.

Pa to še ni toliksno zlo. Razumljivo je, da se je morala čupa umakniti udobnejšemu, varnejšemu brodu, kot drugod po svetu. Hujše zlo je, da hodi danes, kljub varnejšim in lagodnejšim čolnom vedno manj nabrežinskih in drugih domačinov na morje ribarit. Zato pa prihajajo tja tujci. Čemu to?

Verjetno je, ča se potomci ribičev s čupo ne boje morja, vprašanje je torej le, ali so danes še tako navezani na morje ali ne.

Ali je ljubezen do morja umirala s čupo? To je glavno vprašanje pri tem, kajti osnovni, materialno - gospodarski nagib, potreba (seveda prepletena ljudi z drugimi negospodarskimi činitelji) ostaja vedno kot stalno gibalo razvoja, dasi se izpreminja v vseh mogočih smislih. Če je pred 100, pred 50 leti razmah kamnolomov Trsta, odvajal naše ljudi od morja, bi propadanje enega in drugega v začnjih desetletjih, skupno z brezposelnostjo, morali vplivati v obratnem smislu: za ponovni povratek k morju in zemlji. To seveda v primeru, da ne bi nastopili drugi gospodarski momenti. V tem pogledu ni bistvenih novosti, novih področij gospodarske dejavnosti ni. Slej ko prej zadržanje okupacijskih oblasti podpira tujce, priseljence proti domačinom in nadaljuje s prav prusaškimi kolonizacijskimi metodami, ki nič ne zaostajajo za fašističnimi (n. pr. osnovanje italijanske ribiške kolonije v Štivanu z Italijani priseljenimi iz druge države, - razlaščevanje slovenske zemlje v kakršne koli namene, zapostavljanje pri nameščanju v javne službe itd). Toda vsi ti činitelji bi morali vplivati končno v tem smislu, da bi se morali naši obmorski Kraševci, ko ni drugih gospodarsko pridobitnih področij, je spet čim bolj oprijemali onih pradavnih gospodarskih dejavnosti - kmetijstva in ribištva - ki nikdar ne odpovedo in imajo več možnosti, da bodo ostali in se morda tudi razvili ali pa vsaj životarili bolje in dlje kot kateri koli čiskriminacijski režim. Osnovno je tole: kmetijstvo in morje redita in sta donosna za druge narode, morata biti torej tudi za nas, tako ali tako - neki elementarni samoohranitveni instinkt to nujno zahteva (brez ozira na vsa mogoča načela: narodnosti, enakopravnosti, demokracije, svobode ali kot se vse to lepo sliši in govori, - a se vsa oblastva nanje prav suvereno požvižgajo, če se tičejo nas).

Čupa, ta častitljiva starina je in ostane simbol slovenske pomorske tradicije, spomenik in neuničljiv dokaz naše tisočletne žive navezanosti na morje in stvarniteljske dejavnosti ob morju. A to ni mrtev spomenik, je le zunanje znamenje za oni premogočni življenjski nagib: živeti, rasti, ustvarjati na morju - nagib, ki je v našem tržaškem kraškem obmorskem ljudstvu.

Z. JELINCIC

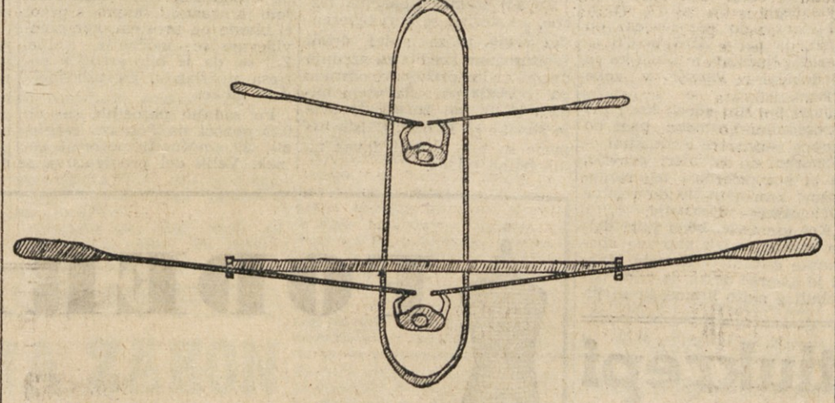

Taka je bila čupa, ki je terjala precejšnjo spretnost naših ribičev pri veslanju

IZDATKI ZA OBOROŽEVANJE SO ZAČELI ZAVZEMATI VEDNO VEČJE MESTO V DRŽAVNIH PRORAČUNIH

BREME OBOROŽEVANJA je v ZSSR in ZDA skoraj enako

V svojem letnem poročilu za leto 1951 je Ekonomska komisija za Evropo objavila zanimive podatke o oboroževanju in o potrebnih stroških evropskih držav ter ZDA, ki nam kažejo, kako zelo so se izčatki za oboroževanje povečali v zadnjem letu in kako težko breme so za posamezne države.

Predvsem vidimo, da so izdatki za oboroževanje začeli zavzemati vedno važnejše mesto v državnih proračunih. To pomeni znatno povečanje vseh državnih izdatkov sploh, za katere pa je treba tudi dohodke. Te dohodke pa morajo dali čavki ali posojila. Ker pa je finansiranje vojnih izdatkov s posojili bolj zapleteno in ker po navadi prinaša največji inflacijski pritisk, kar je dokazala izkušnja obeh svetovnih vojn, je večina držav začela že takoj v začetku pritiskati z davčnim vijakom, da s tekočimi dohodki pokrije večino izdatkov. Zato tudi izdatki za oboroževanje zahtevajo vedno večji del narodnega dohodka zase, kar ima za posledico, da se mora zmanjšati civilna potrošnja, kolikor se proizvodnja ne zviša.

Če pogledamo in primerjamo izdatke za oboroževanje ali obrambo leta 1948 in sedaj, leta 1951, vidimo, da so se v vseh državah ti izdatki ogromno povečali. Ker gre pri tem za imenske zneske, katere je težavno primerjati med seboj (gre za preračunavanje, pri katerem nastaja vprašanje ali vzeti uradne tečaje valut ali prosle tečaje, ali vzeti za obračun indekse cen na drobno ali na debelo), je koristneje primerjati, koliki del izdatkov celotnih proračunov gre za oboroževanje. Tu se nam pokaže naslednja slika: v vseh evropskih državah vidimo, da je delež izdatkov za oboroževanje narastel (kakor so narasli tudi absolutni zneski); najvišji je sedaj v primeri s celotnim proračunom izdatek za oboroževanje v Švici, kjer znaša 40% celotnega zveznega proračuna (če bi računali vse proračune tako kantonov kot občin, bi bil verjetno ta odstotek manjši). Nadalje daje Španija za oboroževanje 35.6% vseh svojih izdatkov. Velika Britanija pa 34%. Tuči Zahodna Nemčija izkazuje visoke številke; pri tem pa je treba upoštevati, da gre za okupacijske stroške, ki znašajo okoli 35% celotnega zahodnonemškega proračuna. V Sovjetski zvezi znašajo izdatki za oboroževanje 21.2% vsega proračuna. Seveda pa ta številka ni primerljiva, ker je proračun SZ skoro enak narodnemu dohodku, medtem ko ostale države upoštevajo v proračunu samo dohodke države. Jasno je, da zaradi tega sovjetski proračun ni primerljiv s proračuni ostalih držav.

V Italiji so proračunali za 1951-1952 (proračunsko leto v Italiji se začne 1. julija in konča 30. junija naslednjega leta) izdatke za vojsko na 460 milijard lir (1950-1951 samo 419 milijard lir), kar je 25.2% (28.0%) celotnega proračuna. Toda zopet je treba upoštevati, da gre pri tem samo za proračun centralne vlade in da bi bil odstotek drugačen če bi računali vse proračune skupaj.

Še bolj dobro primerjavo izdatkov za oboroževanje pa dobimo, če primerjamo narodni dohodek posameznih držav in izdatke za oboroževanje. Ta primerjava nam šele čaje sliko bremena, ki ga nalaga prebivalstvu oboroževanje in obramba. Tu vidimo, da tvorijo izdatki za oboroževanje v Veliki Britaniji 13.4% vsega narodnega dohodka, na Nizozemskem 9.7%, v Zahodni Nemčiji (okupacijski stroški) 9.5% in v Franciji 9.3%. Nato sledi *Italija* s 7%, njej pa Norveška 4.9, Belgija 4.6, Španija 4.4, Švedska in Švica po 4.1, Danska 2.9, Finska 1.4 in Avstrija 0.9% (okupacijski stroški, ki znašajo letno 300 milijonov šilingov). Za Turčijo so na razpolago samo podatki za 1950, ko je znašal odstotek oboroževalnih izdatkov v primeri z narodnim dohodkom 6.2.

Ta statistika nam kaže, da manjkajo za primerjavo vzhodnoevropske države. Da bi se dobilo skupno merilo za gospodarsko breme, ki ga povzroča oboroževanje, je poskusila evropska komisija preračunati izdatke vseh držav, za katere je bilo to mogoče, na novo enoto: vzeli so povprečne zaslužke industrijskih delavcev v državah, za katere je šlo, ter so delili skupno vsoto izdatkov za oboroževanje s številom delovnih dni povprečnega industrijskega delavca, kar so izrazili v denarnih enotah. Tako so dobili novo obračunsko enoto: delavec-leto, s katero so preračunali vse izdatke v imenskih zneskih. Sicer se je pokazala razmeroma zelo podobna slika kot prej, vendar je taka, da nam omogoča lažjo primerjavo med posameznimi državami.

Iz izračunanih podatkov je razvidno, da znašajo v letu 1951 izdatki za oboroževanje preračunani na delavec-leto: ZDA 11.4 milijona, SZ 10.2 milijona, 14 raznih evropskih držav skupaj pa 12.37 milijona. Če izločimo dve vzhodni državi: Češkoslovaško in Poljsko, dobimo za zahodno Evropo (vključno Španijo in Jugoslavijo) 11.75 milijona enot: delavec-leto. Če to prištejemo k ameriškim številkam, dobimo skupaj 23.15 milijona enot; če pa prištejemo Poljsko in Češkoslovaško k Sovjetski zvezi, dobimo skupaj 10.82 milijona enot.

Kaj nam povedo te številke? Če upoštevamo način, kako so bile izračunane (ne da bi se spuščali v podrobnosti, navajamo, da so bile izračunane tako, da so delili skupni znesek za oboroževanje s povprečno mezdo industrijskega delavca v ustrezni državi), lahko trdimo, da nam ta statistika kaže samo velikost relativnega deleža produktivnih sil, ki gredo za oboroževanje. Seveda te številke ne povedo ničesar o efektivni vojaški moči katere koli izmed naštetih držav, vendar pa so v zvezi z industrijskim potencialom posameznih držav in zato nam kažejo tudi v nemalj meri, kakšen del industrijskega potenciala gre danes v oboroževalne namene.

D. P.

Hitrost novih potniških letal bo "prepolovila zemeljsko oblo"

Predsednik angleške družbe za prekomorske potniške letalske proge, Sir Miles Thomas, je objavil, da je družba naročila novo vrsto letala «Bristol 175» s propelerjem na reakcijski pogon, ki bo lahko prevažalo 90 do 100 potnikov naenkrat. Zamisel te nove vrste letala je nastala, ko so izdelovali letalo «Brabazon». Letalo «Bristol 175» je nekoliko manjše od orjaka «Brabazona», toda večje od letala «Comet». Družba računa, da bo potovanje z letali nove vrste zelo gospodarno. Letalo «Comet» bo prihranilo veliko časa in omogočilo udobno potovanje, medtem ko bo letalo »Bristol 175» znatno znižalo potne stroške za turistična potovanja. Na zračni progi London — Rim — Kairo bodo obratovala letala «Comet» začensi od konca marca ali začetka aprila in mesec dni kasneje tudi na progi London — Johannesburg, je izjavil sir Miles Thomas in dodal, «da bodo nova letala s svojo brzino sedanji obseg zemeljske oble kar prepolovila».

* * *

«The Western Union telegraph agency» poroča, da so na dan otvoritve konference za japonsko mirovno pogodbo v San Franciscu njeni uradi sprejeli in oddali skupno 109 tisoč besed časnikarskih brzojavk. Ob otvoritvi konference ZN leta 1945 so te brzojavke obsegale 120 tisoč besed.

"Jugovinil" pripravlja nove izdelke

Šest mesecev je komaj, odkar je pričela v Splitu delovati nova tvornica izdelkov iz plastične snovi «Jugovinil» in že se je krepko uveljavila na domačem in na tujem trgu. Njene proizvoče prodajajo v 60 centrih po Jugoslaviji. V zadnjih dneh so se pojavili na tržišču novi proizvodi te tvornice, kot so: kovčki, gramofonske plošče, posoda, otroški vozički itd. Do konca leta bo tovarna vgradila še celo vrsto novih strojev, ki jih prav sedaj montirajo in bo dala v prodajo nove tkanine iz plastične snovi, specialne lake, barve itd.

NA OBISKU PRI ZLATI GJUNGJENAC

Zabrnel je telefon, enkrat, dvakrat in v tistem hipu je nekdo dvignil slušalko.

«Gjungjenac, prosim...»

«Ali lahko pridem k vam na nekaj besed?»

«Ta trenutek sem prišla iz Beograda, toliko, da sem stopila čez prag...»

«No, potem pa kdaj drugič...»

«Ne, ne, kar pridite, čakam vas!»

* * *

Vstopil sem v prijazno sobo in takoj začel z razgovorom. Umetnica mi je živahno pripovedovala o gostovanju ljubljanske Opere v Pulju. Rekla je, da jo veseli, ker najmlajši kader takō uspešno ustvarja. Svoje pripovedovanje je zaključila: «Naši Operi se ni treba bati bodočnosti, kajti ljudje, ki že danes tako uspešno nastopajo, bodo lahko jutri želi hrupne ovacije.»

«Bral sem, da ste te dni z velikanskim uspehom nastopali v Beōgradu, ali bi nam lahko kaj povedali o njem?»

«Bila sem zelo lepo sprejeta, Beograd me ni še pozabil. Pela sem «Traviato» dvakrat, tako kot v Pulju. Gledališče je bilo polno in pred blagajno velike vrste. Gledališki kolektiv me je sprejel prav tako lepo kot publika, saj veste, jaz sem bila dolgo časa med njimi pa smo dobri znanci. Pela sem dobro, čeprav sem na poti nekoliko obolela — vendar jaz nimam navade odpovedati.»

«Nova sezona se pričenja. Letos boste krepko upreženi. Iz repertoarja sem razbral, da je več takih partij, v katerih boste tudi vi nastopali. To so predvsem: «Traviata», «Glumači», «Luiza»; od novih pa «Andrea Chenier» in «La Bohème», saj vaše Mimì že nestrpno pričakujemo. Tudi v «Kranjskih komedijantih» ste nepogrešljivi in Drama čaka na vas. Prav tako si poslušalstvo želi vaše Carmen, katero so lani nekateri časopisi že napovedali, pa je potem vse utihnilo. Mislim, da na gostovanja še misliti ne bo mogoče.»

«Slo bo! — mi je odgovorila. — Treba je samo vztrajno delati in študirati ne glede na osebno ugodje ali neugodje. Ni dovolj, če se človek postavi petkrat na teden na rampo, odpoje svojō partijo in gre. Gledališče je življenje in terja od tebe življenja, katerega moraš ljubiti, četudi se sprašuješ, ko greš po predstavi po samotnih ulicah, kaj si, Carmen ali Violeta, Mimì ali Manon, Butterfly ali Luiza! Jaz bom storila vse, kar bom mōgla. — Kaj pa je lepšega in plemenitejšega na svetu kot občutek in zavest, da se razdajaš ljudstvu, da zanj živiš in ustvarjaš.»

«Zadnjič ste peli «Requiem», medtem ko gā je lani pela vaša odlična učenka Vanda Gerlovičeva. Zakaj ste tako odločili?»

«Vanda je nekaj obolēla pa sem jo tedaj jaz nadomestila!» je skromno odgovōrila. (Kakšna plemenita gesta in pri Gjungjenčevi ni malo takih!).

«Kakšne načrte imate?»

«Na programu je gostovanje v Celju in Mariboru, kjer bo naša Filharmonija dajalā «Requiem». Te dni gremo tudi v Skopje in Beōgrad, kjer bom tudi jaz nastopila. Tō je vse, kar vam lahko povem o bližnji prihodnosti.»

«Kako pa ste z naraščajem na Akademiji zadovoljni?»

«Naša Akadēmija ima že staro in trdno tradicijo. Stevilō kvalitetnih pevcev, ki so študirali v Ljubljani, ni majhno. To raven je treba v bodoče obdržati. Da bo temu tako, sem prepričana, kajti naša Akademija ima nekaj resnih ljudi in talentov. Jaz bi pa rada svojim slušateljem dopovedala, da ima izpetā beseda, ki pride iz srca neko posebno moč do človeških src — magiko, če hočete, katero mora vsak resen gledališki ustvarjalec vsaj slutiti. Za dosego tega pa je potrēben nenehen študij in trdo delo.»

Zlata Gjungjenac v vlogi Carmen

Pri zadnjih besedah se je nekam zamislila. V njenih očeh je bil neki poseben ogenj, skrit v nedostopne hrame, kjer pa je vēdno pripravljen, da plane na dan in s svojim žarom popolnoma osvoji. Umerjeno in skromno glede na svoje delo, ki je čast in ponos Jugoslavije.

Zahvalil sem se ji in odšel, občudujoč to veliko umetnico, ki je polna energije in volje do dela, polna temeljitega znanja, ki ga vsakemu nudi kot plemenit in iskren človek, ki se po otroško razveseli vsakega uspeha sebe in svōjih učencev. Taki so veliki ljudje.

Dr. V. KREMEN

SLIKARSKE RAZSTAVE V BEOGRADU IN ZAGREBU

V zagrebškem salonu Likum je bila odprta razstava slik **Petra Simage.** Na tej svoji tretji povojni razstavi je Peter Simaga razstavil 50 del v akvarelu in grafiki in nekaj študij. V Beogradu je v umetniški galeriji Ulus prvič samostojno razstavil slikar Bate Mihajlovič, ki se je začel baviti s slikarstvom po osvoboditvi. Razstavil je nad 80 del, večina olj. V Zagrebu bodo v novem salonu Združenja likovnih umetnikov Hrvatske v Gajevi ulici priredili reprezentativno razstavo slikarstva, grafike in kiparstva, ki bo odprta na predvečer mirovnega zborovanja. V salonu likum pa razstavlja tudi slikar **Zlatko Prica.**

Sueški prekop - najvažnejša morska pot sveta

I.

«Sueški prekop, sestavni del egiptovske kraljevine, je življenjskega pomena za prometna pota angleškega imperija». To stoji med drugim zapisano v prijateljski pogodbi med Anglijo in Egiptom, sklenjeni 26. avgusta 1936 v Locarnu. Egipt je dobil z njo davno zaželeno samostojnost, Anglija pa potrebna vojna oporišča na njegovem ozemlju, s čimer je bil spretno razvozlan zamotani in nevarni vozel na pragu Orienta. Bližnjico iz Sredozemskega morja do srca britanskega imperija, do bogate Indije, sla doslej vzajemno čuvala angleški in egiptovski zaveznik. Zdaj pa je egiptovska vlada z enostransko odpovečjo pogodbe omajala obstoječe stanje, zaradi česar se je po dogodkih zadnjih dni močno zresnil položaj med Egiptom in Veliko Britanijo, ki odločno zahteva, da ostane Sueški prekop odprt za mednarodno plovbo.

Že od davnih dob je egiptovska zgodovina najtesneje povezana z zemeljsko ožino med Sredozemskim in Rdečim morjem. Prekopavali so jo in si krčili pot med obema morjema že egiptovski faraoni 1400 l. preč n. št. Po jezeru, skozi katero je tedaj vodila njegova pot, imenujejo zgodovinarji prvi prekop Timsa. Puščavski pesek mu je zaradi ljudske malomarnosti že po nekaj stoletjih zabrisal sledove.

Daljše življenje je bilo usojeno njegovemu nasledniku, ki ga je pričel graditi v začetku 7. stol. pred n. št. kralj Necho in ga je dokončal nekako sto let kasneje slavni perzijski Darij. Tudi temu prekopu niso prizanašali peščeni viharji. Popravljali in vzdrževali so ga v 3. stol. pred n. št. egiptovski Ptolomeji, ki jim je prekop pomogel do oblasti nad Nubijo, Abesinijo in južno Arabijo. Mnogo brige mu je posvečal konec 1. stol. po n. št. rimski cesar Trajan, šest sto let kasneje pa tedanji vladar onega ozemlja, osmanski kalif Omar. Že v njegovem času so po prekopu prevažali le še žito, kasneje pa je dokaj naglo doživljal usodo prvega prekopa in v teku enega stoletja postal neuporaben. Trinajst stoletij je puščava trpela nevšečno ji motnjo, potem pa je napravila konec tja do 19. stoletja.

Napoleon bi ga bil na svojem egiptovskem vojnem pohodu znova priklical v življenje, da je imel več časa in sposobnejše tehnike. Kar ni bilo usojeno njemu, je uresničil njegov nečak Napoleon III. Od leta 1846 dalje je delovala v Egiptu mešana angleško-avstrijska komisija za zgradbo prekopa med Sredozemskim in Rdečim morjem. Celo desetletje je preteklo meč merjenji in računi. Prav posebno se je zanimal za podjetje član francoskega zastopstva in bližnji sorodnik francoske cesarice Ferdinand Lesseps.

Po poklicu je bil diplomat in je že leta 1832 v Aleksandriji po naključju naletel na zadevna poročila Bonapartejevih inženirjev izza časa njegovega egiptovskega podviga. Predčasno je zapustil diplomatsko službo in po vztrajnih prizadevanjih se mu je posrečilo, da mu je egiptovski podkralj Mohamed Said podelil gradbeno dovoljenje.

Leta 1856 je sklical Lesseps mednarodno komisijo, ki je po daljšem razmotrivanju soglasno sprejela načrt gradnje direktnega prekopa brez zapornic. Načrt je izdelal avstrijski zastopnik v komisiji ing. Aloizij pl. Negrelli. Od podkralja podeljene mu časti generalnega nadzornika mož ni užival dolgo, ker ga je kmalu za tem pobrala smrt. Lesseps je po njegovih načrtih delo načaljeval in ga po petnajstih letih tudi srečno dovršil. Gradbeni stroški so znašali 18 milijonov angleških funtov.

Prekop poteka od mesta Port Said ob Sredozemskem morju do mesta Suez ob Rdečem morju v dolžini 167 km. To bi odgovarjalo razdalji po železnici od Trsta skozi Ljubljano do Skofje Loke ali iz Ljubljane do Pazina. Tretjina prekopa je izpeljana skozi jezero Timsa ter skozi Veliko in Malo slano jezero. Sirina kanalske struge se giblje med 60 in 100 m, prekop je globok 10 do 13 m. Za moderne pomorske orjake preplitek. Na mnogih mestih so urejena izogibališča, da se promet lahko vrši nemoteno in neprtrgoma v obeh smereh.

Lessepsovi železni volji, diplomatski sposobnosti in finančni spretnosti se ima svet zahvaliti, da je 16. novembra 1869 po enajstih stoletjih bila spet odprta bližnjica v dežele onstran afriške celine, da so bile dane nove možnosti za razvoj Sredozemlja, pomorske plovbe in svetovne trgovine.

Ponosna francoska jahta «Orel» je tisti slovesni dan prva ponesla skozi prekop lepo francosko cesarico Evgenijo, ki je ljubila razkošje, saj je baje vzela na slavnost 250 oblek, zakaj preoblačila se je navadno šestkrat na dan. Njeni jahti je sledila ladja egiptovskega počkralja, tej jahta avstrijskega cesarja itd. Zastopane so bile na otvoritvi vse države, edino Anglija je manjkala.

Od vseh početkov je bila Anglija proti gradnji prekopa. Ko je 1856. leta 25.000 delavcev zasadilo lopate v puščavski in zamočvirjeni svet med dvema morjema, ni bilo Angleža, ki bi bil kupil le eno samo izmed 400.000 sueških delnic po 500 frankov. Kmalu pa so velikobritanski otočani uvideli zmoto in njihov pretkani ministrski predsednik Benjamin Disraeli je 1875. leta spretno izrabil razsipnost in prezadolženost tedanjega egiptovskega podkralja Ismaila ter mu odkupil 176.602 delnici za 3 milijone 976.580 angleških funtov. Pred drugo svetovno vojno je dosegla njihova vrednost okoli 60 milijonov funtov, dividende tega paketa delnic pa blizu 50 milijonov angleških funtov.

Že za časa gradnje Sueškega prekopa so se Angleži polastili nekaterih važnih točk v Rdečem morju, kot mesta Aden in otoka Perim.

V. P.

(Nadaljevanje sledi)

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Med Korziko in Ligurijo je področje nizkega zračnega pritiska, ki vpliva tudi na zgornji Jadran. Danes bomo imeli večinoma nestalno vreme s pooblačitvami. Padavine niso izključene. V Trstu je bila včeraj najnižja temperatura 11.2; najvišja pa 17.0.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 13.45: Mozart: Sonata v A-duru; 20.00: Georges Bizet: «Carmen», opera v 4. dejanjih. — **Slovenija:** 14.30: Vaški kvintet; 17.25: Narodne pesmi poje ženski vokalni kvintet. — **Trst II.:** 12.22: Starinski in moderni plesi; 22.15: Slavni pianisti. — **Trst I.:** 13.25: Slavni glasovi; 23.20: Plesna glasba.

TRST PREMAGAL MARIBOR V ORODNI TELOVADBI: 146.28 - 141.11

Napet dvoboj ob velikem zanimanju

Izenačenost tekmovalk - Zaslužena zmaga Miškulinove
Želimo še več takih prireditev - Dobra organizacija

Lili Miškulin je zmagala na mednarodnem dvoboju v orodni telovadbi, ki nam je v nedeljo nudil tri ure napetih borb. Po dolgem času je bila to v Trstu prva taka prireditev; odtod veliko, lahko rečemo nepričakovano zanimanje občinstva, ki je napolnilo tribuno košarkarskega igrišča na stadionu «Prvi maj». Disciplirano občinstvo, ki je razumelo naporo vložene v pripravo; občinstvo, ki je našlo takoj kontakt s telovadci ter tvorilo okvir vzorni organizaciji, čedni ureditvi igrišča in desetim dekletom iz dveh mest, dveh slovenskih mejnikov. V športni borbi so si razdelile deset mest s tesno razliko štirih točk.

Med tekmovalkami ni bilo velke razlike v kvaliteti. Izstopala je edino zmagovalka, ki prirodnemu talentu pridružuje vedno solidnejše znanje. Najnižja ocena ji je bila 9.30 točke; obenem je tudi edina, ki je na vseh štirih orodjih dosegla več kot devetico. Skrbelo nas je, kako ji bo šlo na gredi. Kot se često zgodi telovadcem, je po nekaj neuspelih poskusih na tekmovanjih Lili bila prepričana, da na gredi nikdar ne bo uspela. Trenirala je vneto pred nedeljskim dvobojem, da bi premagala Ahilovo peto; ni pomagalo. Zopet je padla, ravno na sredi vaje. Bila je v stoji, izgubila za hip ravnotežje... a prisebno prislala na nogah in tako prerano zaključila vajo. Ker je v videm polovici vaje bilo zadosti težine, padec pa bi se lahko prav tako tolmačil kot svojevrsten zaključek je dobila polno števiilo točk, brez predvidene okrnitve za padec.

Baučer Lia v prosti vaji.

Najboljša v prosti vaji, kjer je težjim elementom dala živahnost in zadostno povezavo; najboljša tudi pri preskoku ter celo na dvovišinski bradlji, čeprav so tu sodniki dali Lapajnetovi najvišjo oceno.

Ko smo že pri Bruni Lapajne, govorimo o njej. Napredek od lanskega leta je velikanski. Tedanja toga neizdelanost je danes dobila potrebno mehkobo in eleganco. Visoke postave imponira sodnikom; tako dobijo in bodo dobile njene vaje, čeprav brez težkih sestavin, visoko število točk. Tretje mesto na taki prireditvi ji je najlepše zadoščenje in obenem spodbuda za nadaljnje delo, ne bo tako težko kot so bili začetki.

Na drugem mestu je Irena Tomažič, prva predstavnica Maribora. Že v soboto so nam jo pokazali kot velikega kandidata za najboljša mesta. Njene karakteristike so svojske tudi tovarišicam. Njihove vaje niso težke, a so izvedene kot je treba. Stegnjenih rok, nog, izdelanosti gibov in ritma smo le redko pogrešali. Dobro je bila ocenjena štirinajstletna Renata Stromer, ki lahko, neumestno je sploh pisati, mnogo napreduje; že sedaj jo pogum vabi k težkim stvarem, ki jim še ni popolnoma dorasla. Živana Bele je po našem bila nekoliko žrtev sojenja. V prosti vaji je nastopila druga, takoj za Baučerjevo (ocenjena s 6.8 točkami), ko sodniki še niso našli pravega kriterja in so sodili zelo ostro. Nekaj desetink več bi stanje na lestvici spremenilo (kar štiri tekmovalke v presledku 65 stotink). Tudi ostali dve Mariborčanki nista zaostajali, le njun preskok konja ni bil med tistimi, ki nabirajo točke.

Kljub temu, da ni dalj časa nastopala je Milena Lavrenčič potrdila sloves solidne telovadke, ki ne odpove. Isto bi rekli tudi za njeno sestro Devano. Vaje Lie Baučer so še njene stare, težke, ki se jih obdrži na višini le z rednim treningom. Drugače jih je dobro povezovati, izvedene le polovično in nakazano prinesejo točke, kakršne je Baučerjeva dobila pri prosti vaji.

Dvoboj dveh izenačenih nasprotnikov. Razlika med vrstama je le pet točk; na telovadko pride torej ena točka, na vsako disciplinaro 25 stotink, ako bi razliko sekali na delce kot torto. Zato je tekma bila res tekma: zanimiva in privlačna. Mnogo takih bi si želeli; z nami tudi vse občinstvo.

Sodniki Franjo Oman in Marija Zei za goste ter Olga Gorjup in Breda Rauber za Trst so zadovoljivo opravili zaupano delo. Manjša nesoglasja so običajna, odkar je potreben tudi ta poklic. Organizacija kot smo omenili dobra le proti koncu preveč energična. Vsakemu svoje: sodnikom in organizatorjem.

m. v.

MARIBOR: Od leve proti desni: Živana Bele, Zora Hudales, Irena Tomažič, Boža Korošec, Renata Stromer.

TRST: od leve proti desni: Devana Lavrenčič, Bruna Lapajne, Milena Lavrenčič, Lili Miškulin, Lia Baučer.

Liliana Miškulin (T.) (9.92, 9.30, 9.40, 9.30) 37.92; Irena Tomažič (M.) (9.47, 8.85, 9.32, 9.10) 36.74; Bruna Lapajne (T.) (8.65, 9.45, 9.50, 8.75) 36.35; Milena Lavrenčič (T.) (9.32, 8.90, 8.90, 8.55) 35.67; Renata Stromer (M.) 35.50; Živana Bele (M.) 35.20; Devana Lavrenčič (T.) 35.02; Lia Baučer (T.) 34.14; Božidara Korošec (M.) 33.22; Zora Hudales (M.) 33.07.

SKUPNO:
Trst (36.59, 37.07, 36.97, 35.65) 146.28 točk;
Maribor I. (34.64, 36.05, 36.32, 34.10) 141.11 točk.
(prosta vaja, dvovišinska bradlja, gred, preskok čez konja).

POVRATEK K SLAVI JE ZELO DVOMLJIV

Humez premagal Mitrija na točke

Tržačan le težko dočakal konec na nogah - Nasprotnik bil 3 kg lažji

PARIZ, 22. — 10.000 gledalcev, ki so se zbrali danes zvečer v «Palači športa», se je spraševalo, kaj bo naredil Tiberio Mitri, bivši prvak, proti Humezu. Mitri, katerega kariera sestoji iz niza briljantnih uspehov in grenkih razočaranj, je pogumno sprejel tvegani dvoboj z lažjim Humezom (73 kg proti 70).

Poraz je Mitriju zopet onemogočil za nekaj časa vzpon, ki ga poizkuša. Bil je štirikrat na tleh, vendar je z velikim pogumom nadaljeval borbo do konca in bil premagan na točke.

Mitri je nekajkrat dobro reagiral, a preredko, da bi lahko zaobrnil položaj, ki je bil že od druge runde dalje zapečaten zaradi ponovnega «knock-downa» Tržačana. Če bi Humez bil v drugi rundi bolj odločen, bi se znalo zgoditi, da bi bil že tedaj konec matcha. Načet od trdih udarcev Mitri ni padel takoj, temveč le z znatno zamudo za udarcem, kar nas lahko pripelje do mnenja, da njegovo telo in njegova sposobnost ni več tista, kot pred ameriško avanturo.

V tretji rundi so Humezovi napadi neurejeni; Mitri mu ne pusti preblizu. V naslednji rundi Mitri začene z dobrim desnim direktom Humezovo lice, pri prihodnjem Francozovem napadu pa izpodrsne in pade na tla. Sodnik začne brez oklevanja šteti sekunde, čemur občinstvo žvižga, ker je pač jasno, da je Tržačan izpodrsnil. Francoz napada tudi v peti in šesti rundi, vendar njegovi udarci gredo navadno v prazno, ker ima Mitri dobro kritje. Sedma runda je še vedno Humezova, njegovi napadi so bolj urejeni. V osmi rundi Mitri z desnico nekajkrat zadene nasprotnika in tudi v deveti kaže na poboljšanje. Humez s protinapadi ne more priti do odločilnega udarca, čeprav je Mitri blizu konca. V zadnji rundi je Mitri dvakrat na tleh, vendar dočaka konec na nogah.

V prejšnjih dvobojih je Langlois na točke premagal Melisa, čemur je občinstvo žvižgalo, v zadnjem dvoboju večera je Amerikanec Womber premagal v desetih rundah na točke Francoza Marostegaija.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Vrtnica z Jupa», M. Sullivan, R. Scott.
Excelsior. 16.30: «Eva proti Evi», B. Davis, G. Sanders.
Nazionale 16.30: «Meje sovražtva» H. Lamarr, R. Milland.
Fenice. 16.30: «Rapsodija v plavem», R. Alda, J. Leslie.
Filodrammatico. 16.00: «Ljubezen me uničuje», W. Chiari L. Bose.
Arcobaleno. 14.30: «Furije», W. Corey, B. Stanwyck.
Astra Rojan. 17.00: «Volk se je vrnil», Red Skeiton.
Alabarda. 16.00: «Saga o Forsitih» G. Garson, E. Flynn.
Armonia. 15.30: «Nihče te ne sme ljubiti», J. Ireland, A. Dvorak.
Aurora. 15.00: «Proces Mary Duganove», R. Young, L. Day.
Garibaldi. 14.30: «Gianni in Pinotto v tujski legiji».
Ideale. 15.00: «Giuseppe Verdi», večno lepe melodije; B. Gigli M. Cebotari.
Impero. 16.00: «Zapeljivka».
Italia. 15.30: «Doktor in deklica», G. Ford in J. Leigh.
Kino ob morju. 16.00: «Traviata», opera G. Verdija.
Moderno. 16.00: «Idealen mož», P. Goddard.
Savona. 15.00: «Trije mušketirji», L. Turner, J. Allyson.
Viale. 16.00: «Dve zastavi na Zapadu», J. Cotten, L. Darnell.
Vittorio Veneto. 15.30: «Okameneli gozd», L. Horward, B. Davis.
Azzurro. 16.00: «Zlata rokavica», H. Duff, S. Winthers, D. Dorjea.
Belvedere. 16.00: «Kokain».
Marconi. 15.30: «Tekma lepotica», J. Crain, C. Wilde.
Massimo. 16.00: «Roman žene», M. Felix, A. Vilar.
Novo Cine. 16.00: «Orkan», D. Lamour, J. Hall.
Odeon. 16.00: «Luči v mraku».
Radio. 16.00: «Dogodilo se je v Evropi».
Vittoria. 16.00: «Izdajalec».

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

TOREK, 23. oktobra 1951

Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05. 7.15 Jutranja glasba. 13.45 Mozart: Sonata v A-duru za violino in klavir. 14.00 Igra salonski orkester iz Trsta. 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 Samospevi slovenskih skladateljev. 18.00 Skladbe za orgle. 18.15 Ob dnevu Organizacije Združenih narodov. 18.30 Slovenske narodne poje ženski duet. 19.00 Od minueta do rumbe. 20.00 Georges Bizet: «Carmen» opera v 4 dejanjih. 22.30 Plesni ritmi. 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

12.00 Pesmi. 12.40 Zabavna glasba. 13.00 Od melodije do melodije (pester spored znanih in priljubljenih skladb s plošč). 14.30 Igra Vaški kvintet, pojeta Jelka Svetožar in Sonja Hočevar. 15.10 Zabavna glasba. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Popoldanski koncert jugoslovanske simfonične glasbe. 17.25 Narodne pesmi poje ženski vokalni kvartet. 18.00 Liciano Sangiorgi igra na klavir. 18.30 Carlo Alberto Pizzini: V Piemontu, simfonični triptihon (plošče). 19.00 Velikani ruske literature na opernem odru (plošče). 20.15 Komorna ura del Giachina Rossinija in Antonina Dvoraka. 21.00 Svetovne in domače novosti (Ignazio Silone: Seme pod snegom). 21.20 Glenn Miller in njegov orkester. 21.45 Reportaža s kongresa miru v Zagrebu (Prenos iz Zagreba). 21.55 Glasbena medigra (plošče). 22.15 Zabavna glasba.

TRST II.

7.30 Jutranja glasba. 11.30 Za vsakega nekaj. 12.00 Novi svet. 12.10 Savino: Ameriški koncert za klavir in orkester. 12.22 Starinski in moderni plesi. 13.00 Glasba po željah. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 Lalo: Španska simfonija za violino. 18.42 Čajkovski: Trnjulčica. 19.00 Mnica pripoveduje. 19.15 Grieg: Holberška suita. 19.30 Slovenski zbori. 20.00 Pestra glasba. 20.30 Aktualnosti. 20.45 Lahka glasba. 21.00 Koncert sopranistke Rožice Kozem. 21.20 Brahms: Akademski festival, uvertura. 22.15 Slavoni pianisti. 22.30 Pestra operetna glasba. 23.00 Večerni ples. 23.35 Polnočna glasba.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba. 8.15 Glas Amerike. 11.30 Orkester pesmi. 12.00 Na harmoniko igra A. Tonelli. 12.20 Ameriške pesmi. 13.25 Slavni glasovi. 14.15 Stari motivi. 14.30 Kompleks Esperia. 17.30 Spored BBC. 19.00 Glas Amerike. 19.15 Orkester modernih ritmov. 21.00 Koncerti v «Verdiju». 21.30 Dva načina — dve melodiji. 22.30 Duo Dallapiccola-Materassi. 23.00 Plesna glasba.

BEOGRAJSKI ŠTUDENTI OGROŽAJO DINAMO

Crvena zvezda-Hajduk 1:0

Ljubljanski Odred nadaljuje z zmagami Lokomotiva in Napredak izgubila doma

Crvena zvezda je premagala Hajduka z najtesnejšim mogočim rezultatom 1:0 (1:0). Igra je bila zelo ostra, včasih groba; napeto vzdušje je že pred tekmo ustvaril del gledalcev, ki so sprejeli goste z žvižganjem. Običajno mirni Stanković je trikrat zaporedoma napadel Arapoviča (ki tudi ni čisto nedolžen), zaradi česar ga je sodnik Rakić iz Sarajeva (on ima prav tako svoj del krivde za razburljivo igro) izključil. To se bo hudo poznalo Hajduku pri prihodnjih odločilnih tekmah. Igra je bila nervozna, raztrgana, gol je dosegel Stanković iz enajstmetrovke. Zvezda je preveč kombinirala, dobra je bila njena obramba, posebno Stanković pred izključitvijo.

Vojvodina je na domačem igrišču delila točke z Mačvo, kar je presenetilo. Partizan je v Zagrebu precej lahko odpravil Lokomotivo s 3:0 (1:0); zadnjeplasirani Napredek tudi tokrat ni dobil točk. Spartak je proti njemu zmagal z 1:0 (0:0).

LESTVICA:

Dinamo	20	16	2	2	42:16	34
Crv. zvezda	20	15	1	4	46:20	31
Hajduk	20	13	3	4	45:21	29
Partizan	20	10	3	7	34:22	23
BSK	20	8	4	8	32:22	20
Sarajevo	20	6	7	7	25:36	19
Lokomotiva	20	6	5	9	28:33	17
Vojvodina	20	7	3	10	21:27	17
Borac	20	6	4	10	27:30	16
Spartak	20	7	2	11	16:37	16
Mačva	20	5	4	11	21:32	14
Napredak	20	1	2	17	15:57	4

Odred nadaljuje serijo svojih zmag. Po zelo lepi in duhoviti igri je v nedeljo visoko premagal Železničarja s 7:1 (3:0). Dvanajst tisoč gledalcev je prisostvovalo pravi ekshibiciji, ki bi lahko prinesla tudi dvoštevilčni rezultat.

Drugi slovenski zastopnik v drugi zvezni ligi - Rudar iz Trbovlja, je igral doma neodločeno proti Proleterju 1:1 (0:0) Ostali rezultati druge zvezne lige:

Metalac : Proleter O. 2:2 (0:2); Budućnost : Zagreb 2:0 (1:0); Velež : Rabotnički 1:1 (1:0); Vardar : Kvarner 3:1 (2:1); Tekstilac : Radnički 1:4 (0:1); Bokelj : Dinamo 3:4 (1:3).

LESTVICA:
II. ZVEZNE LIGE

Budućnost	29	18	4	7	56:27	40
Vardar	28	17	4	7	59:24	38
Rabotnički	28	15	4	6	64:33	37
Radnički	28	14	8	6	68:41	36
Velež	28	14	7	7	56:35	35
Odred	28	15	3	10	62:35	33
Proleter O.	28	14	4	10	58:59	32
Metalac	28	11	8	9	42:33	30
Kvarner	29	13	4	12	67-54	30
Dinamo	27	12	4	11	53:49	28
Željezničar	27	9	7	11	36:44	25
Zagreb	28	9	6	13	33:43	24
Proleter Z.	28	8	6	14	32:50	22
Rudar	28	6	3	19	34:87	15
Tekstilac	28	4	5	19	36:68	13
Bokelj	28	2	6	20	24:108	10

Bologna - Triestina 2-1 (2-1)

BOLOGNA, 22. — Nepričakovano je Bologna že v 9. min. imela dva gola prednosti proti Triestini. Ob teh je potem živela do konca. Triestina je napadala vsaj dve tretjini tekme in bi zaslužila najmanj neodločen konec. Se enkrat se je pokazalo nesposobnost napada gostov, ki je bil isti kot pred devetimi dnevi proti Juventusu.

Bobet prvi na Giro di Lombardia

Louison Bobet je kot prvi tujec zmagal na kolesarski dirki «Giro di Lombardia» v zaključnem šprintu pred Minardijem, Coppijem, Soldanijem Fornaro in drugimi. Kubler je bil enajsti, z njim pred v skupini tudi Bartali in Magni. Zmagovalec je prevozil 226 km dolgo progo v 5 urah, 51'3", povprečno 38.626 km na uro (rekord proge).

AOSTA, 22. — Prelaz velikega Sv. Bernarda so zaprli za promet. V bližini zavetišča je zapadlo približno pol metra snega.

Prvi sneg je zapadel tudi na gorskih verigah v severni in južni Irski. Pihal je tudi zelo mrzel veter.

Miškulinova na dvovišinski bradlji.

Zora Hudales: drža rok in nog brezhibna.

ZADNJA POROČILA

Danes se prično razgovori med Trumanom in Mossadeghom

Perzijski ministrski predsednik izjavil v Filadelfiji, da se bo Perzija pogajala z Anglijo le tedaj, ko bo slednja odkrito priznala nacionalizacijo nafte - V Teheranu so povabili predstavnika Anglo-Iranian na pogajanja o odškodnini za nacionalizirane naprave

FILADELFIJA, 22. — Medtem, ko prihajajo vesti iz perzijske prestolnice, po katerih je iranski finančni minister povabil glavnega zastopnika Anglo-Iranian, Richard Seddona na pogajanja o odškodnini za nacionalizirano petrolejsko industrijo, je Mossadegh nastopil pot iz New Yorka, preko Filadelfije v Washington. Kot se je izvedelo, je Seddon zahteval navodila v Londonu in upajo, da jih bo dobil v najkrajšem času.

Mossadegh je v Filadelfiji dobil ključe od mestnih vrat in nato imel govor, ki so ga prenašali tudi po radiu. V njem ni povedal ničesar novega. Dejal je, da je Perzija pripravljena pogajati se z Anglijo o prodaji nafte le tedaj, ko bo London odkrito priznal nacionalizacijo petrolejskih naprav.

Poudaril je, da hoče Iran ostati «prijatelj Anglije na podlagi trgovskih odnosov, od katerih bi imeli prednost obe stranki in s sodelovanjem». Obtožil je London, da je «pohlepno položil roke na tisto nekaj bogastva, ki ga je narava dala perzijskemu ljudstvu, revnemu že od pamtivekaa».

Odkrito je zahteval ameriško podporo in nadaljeval: «Če so bili v ZDA ljudje ali skupine, negotovi glede naših ciljev in namenov, so se morali sedaj, medtem ko so poslušali razlaganja naših stališč pred Varnostnim svetom pričeli zavedati, da je naša stvar pravična». Mossadegh je še zatrdil, da je bil «skoraj do solz ganjen» ob misli, da nafta ZDA bogati ameriško ljudstvo, medtem ko so šli dobički iz Perzije v roke tujcem.

Jutri bo Mossadegh kosil pri predsedniku Trumanu. Imel bo zaupne razgovore z visokimi osebnostmi in nekateri pravijo, da bi kot posledica teh razgovorov, kmalu prišlo do rešitve petrolejskega vprašanja.

Kot vse kaže, bodo jutri delno pognali v tek naprave abadanske čistilnice. Hossein Makki je namreč dejal, da bodo napolnili z nafto hrame, ki so jih delno izpraznili v zadnjih mesecih. Tudi drugi oddelki te rafinerije bodo v kratkem pričeli znova z delom in delo v njih bodo nadzorovali perzijski strokovnjaki. Novost predstavlja tudi to, da je Makki zagotovil, da bodo ladje perzijske mornarice spremljale petrolejske ladje do izhoda iz Perzijskega zaliva za primer, če bi Angleži poskušali ovirati promet.

Zaradi stalnih finančnih težkoč, s katerimi se bori teheranska vlada, so za sedaj črtali iz proračuna kredite za gradnjo nasipov in prekopov, obenem pa je vlada naročila vsem ministrstvom, naj zmanjšajo svoje stroške za 15 odst. V iste namene so tudi zvišali davek na alkoholne pijače.

Pred protiukrepi po zasedbi Steinstueckena?

Ameriški in sovjetski predstavniki so, po zadnjih poročilih, razpravljali o vprašanju Steinstueckena. Član sovjetske kontrolne komisije je obiskal ameriškega poveljnika Mathewsona. Ta je predlagal, da bi sestavili ameriško - sovjetsko mešano komisijo, z nalogo, da prouči s tem v zvezi vsa pravna vprašanja. Sovjeti so te predloge sprejeli.

BERLIN, 22. — Zahodni predstavniki so se danes posvetovali glede protiukrepov, ki jih bodo podvzeli, ker so Rusi priključili Vzhodni Nemčiji predmestje Steinstuecken. Ameriški poveljnik Berlina, general Mathewson je včeraj tudi javil, da bodo zahodne sile izvedle v bližnjih dneh «temeljite protiukrepe».

Rusi za sedaj še niso odgovorili na protest Mathewsona, ko je s posebnim pismom voditelju sovjetske kontrolne komisije Dendinu, zahteval vrnitev predmestja, ki ga obkroža ozemlje Vzhodne Nemčije in je oddaljeno 300 m od meje ameriškega področja.

16 ur se trese zemlja na otoku Formozi

Žrtev je več tisoč - Prometne zveze prekinjene - Eksplozija v rudniku

TAJPEH, 22. — Na Formozi se je danes zjutraj pričela tresti zemlja. To se je zgodilo ob 5.30 in po 16 urah so zabeležili vsega skupaj 29 velikih sunkov, instrumenti pa še nadaljnjih 122 manjših. Po prvih podatkih je več 1000 smrtnih žrtev. Hiše so se porušile in med ruševinami iščejo ranjence. Cestne in železniške zveze med Tajpehom in Huasjenom ter Taichungom, so prekinjene. V Huasienu je bilo po zadnjih podatkih 800 mrtvih. Zaradi potresa je prišlo tudi do eksplozij v rudnikih premoga pri Tajpehu. Trinajst rudarjev je bilo ubitih, 17 pa ranjenih.

Strokovnjaki pravijo, da je bil ta potres hujši od onega v decembru 1948, ko je bilo mrtvih 3000 oseb. Vladne urade so zaprli, prav tako tudi šole in uradniki skupno z učenci bivajo na prostem, ker predvidevajo še močnejše sunke. Zdi se, da je bilo središče potresa v Silandu, na vzhodnem delu otoke.

Po zadnjih poročilih, so ob 0.25 ponoči na Formozi zabeležili 19. močnejši potresni sunek. Velik del prebivalstva se je iz Tajpeha preselil v okolico v strahu, da se bodo porušile hiše. Iz bolnic so odnesli bolnike, ki niso teže bolni.

Oblast so popolnoma prevzele v svoje roke vojaške oblasti. Proučujejo načrt, po katerem bodo izpraznili izpostavljena področja jutri, če se bodo sunki nadaljevali.

Gori nafta v Zisterdorfu

DUNAJ, 22. — V avstrijski čistilnici nafte v Zisterdorfu je prišlo do eksplozije. Gori 3 milijone litrov nafte, ki so jo imeli shranjeno v velikanski cisterni. Druga cisterna, v kateri je 4 milijone litrov nafte, je v nevarnosti.

Zisterdorf je oddaljen od Dunaja 40 km. Tamkajšnjo rafinerijo in polja nafte upravljajo Rusi. Zaplenili so jih kot bivšo nemško imovino. Letno predelajo v čistilnici milijon ton nafte. V Evropi imajo večjo proizvodnjo samo še v Romuniji.

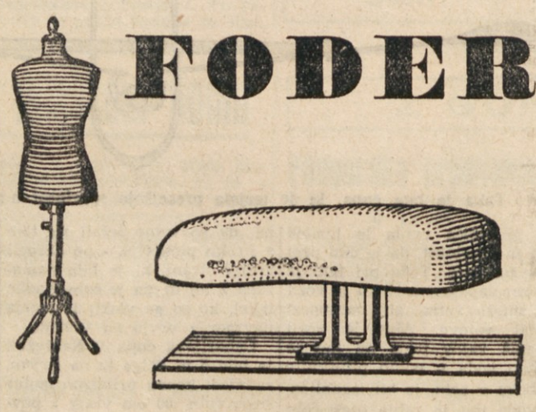

FODERAMI

A. Pertot

TRST
UL. GINNASTICA 22
TELEFON 95-998

Vse potrebščine za krojače, šivilje, krznarje po najugodnejših cenah

MILAN MARJANOVIČ: «DIPLOMATSKA BORBA ZA JADRAN 1914 DO 1924» (ODLOMEK) 4.

Wilsonov memorandum proti italijanskemu iredentizmu

Isti dan popoldne je imela italijanska delegacija zasedanje, na katerem je načelno sklenila, da se — umakne z mirovne konference. Orlando je moral sestaviti pismo, s katerim je o tem obvestil konferenco.

Wilson je obvestil Lloyda Georgea in Clemenceaua, da je pripravljen objaviti svetu proglas, katerega je isto jutro prečital članom ameriške delegacije in da mu je polkovnik House svetoval, naj stopi prej v zvezo z Lloydom Georgeom in Clemenceaujem. Ta dva sta mu svetovala, naj zadevo za nekaj časa odgodi, na kar je on pristal.

«Torej vi ne boste z nami, ko pridejo Nemci?» «Tako je»

Orlando je obiskal Lloyda Georgea 22. aprila popoldne in mu želel pojasniti vsebino pisma, ki ga je nameraval poslati Wilsonu in zaveznikom o odločitvi italijanske delegacije.

«Torej, vi ne boste prišli z nami v Versailles, ko pridejo Nemci?» — je vprašal Lloyd George. «Tako je» — je odgovoril Orlando. «Torej ne boste sklenili miru z Nemčijo». «Ne, temveč samo skupni mir, ko bo prišel čas». «In do tedaj?» — «Dokler ne bomo uredili naših stvari, nič». Lloyd George je razložil Orlandu, da bodo morali zavezniki sami podpisati mir z Nemčijo in da vsa Evropa potrebuje Ameriko. «Včeraj je bil Wilson zelo razburjen in neomajen. Zelo sem se trudil, da sem ga pridobil, da prizna Italiji nekoliko otokov in odgodi za 48 ur objavo svojega manifesta, da bi se enkrat poskusili najti nekakšno rešitev».

Orlando se je sedaj zavedel, da so Amerikanci pripravili posebne predloge za Reko in Dalmacijo (predloge je dal pripraviti House) in da bi ti predlogi mogli postati osnova za razgovore, če bi jih v celoti skupno znova predložili. Lloyd George, ki je bil hiter v kombinacijah, je takoj formuliral te predloge tako, da bi dobila Italija mejo do Vološkega, da bi Reka dobila statut kot Gdansk, z diplomatskim zastopstvom Italije in v carinski zvezi z Italijo, da bi najvažnejši strateški otoki pripadali Italiji, Zadar, Šibenik, Trogir in Split pa bili svobodna mesta z režimom, podobnim onemu, predvidenim za posarsko oblast in s kasnejšim plebiscitom. Ta predlog bi predložil Wilsonu kot osnovo za nadaljnje razgovore.

Proti večeru je Lloyd George sporočili, da mu je po številnih naporih uspelo pridobiti Wilsona za to, da bi Italiji priznali hribovito alpsko mejo in zunanjo vrsto otokov, da postane Reka svobodno mesto pod Zvezo narodov, enako tudi Zadar in Split, kot svobodni mesti pod Zvezo narodov, o Splitu pa je nemogoče govoriti, ker ga ne omenja niti londonski sporazum.

Italijanska delegacija se je odločila, da pošlje po Lloydu Georgeou, Wilsonu naslednje predloge.

Kopna meja na Brennerju, od tu do morja vzhodno od Vološkega; Reka pod suverenostjo Italije s svobodnimi conami v pristanišču. Italiji vsi otoki, omenjeni v londonskem sporazumu, razen Paga; Zadar in Šibenik pod Zvezo narodov, vendar mora biti Italija mandatarna oblast.

Vse predloge so predali Wilsonu, ki se je naslednji dan sestal z ostalimi zavezniki in so italijanski delegaciji javili, da bi Wilson pristal na vse predloge, razen tistega glede Reke, ki mora biti svobodno mesto ali svobodna država z lastnim zastopstvom, vendar z izključitvijo diplomatskega zastopstva Italije in carinske zveze.

Manifest predsednika Wilsona od 24. aprila 1919

Medtem je ta neskončna napetost utrdila Wilsona v odločitvi, da preseka vozel z javnim manifestom. Polkovnik House je zjutraj 23. aprila dejal Wilsonu, da je prišel čas, da objavi pripravljeni manifest v soglasju z Angleži in Francozi.

Medtem so Italijani popoldne zasedali in odločevali da pošljejo Wilsonu Imperialija in Cellera, da ga še enkrat poskušata prepričati k popuščanju v vprašanju Reke. Medtem, ko sta se na Wilsonovem stanovanju sestala Clemenceau in Lloyd George z Wilsonom, je dal Wilson že navodila za objavo manifesta in večerna izdaja pariškega «Tempsa» je že objavila ta manifest, ki je povzročil največjo senzacijo v svetu in imel za posledico hitrejši odhod Italijanov z mirovne konference.

Wilson je s svojo deklaracijo od 24. aprila 1919 hotel dati končno mnenje o rešitvi jadranskega vprašanja O tem jasno govori v prvem odstavku deklaracije:

«Glede na kapitalno važnost vprašanj, ki so na dnevnem redu in da bi se čim bolj mogoče razsvetlilo vse tisto, kar je v zvezi z njihovo rešitvijo, upam da bo spodaj objavljena deklaracija doprinesla k dokončnemu formiranju mišljenja in sprejetju zadovoljujoče odločitve».

Wilson odbija londonski sporazum, ker je bil tajno sklenjen v drugačnih prilikah in predpostavkah in ker nasprotuje, načelom, na podlagi katerih je treba skleniti mir.

«Ko je Italija šla v vojno, je šla na osnovi določenega in tajnega sporazuma z Veliko Britanijo in Francijo, ki ga danes poznamo pod imenom «londonski sporazum». Od takrat se je položaj popolnoma spremenil. Številne druge države, velike in majhne so šle v borbo, ne da bi vedele za ta zaupni sporazum. Avstroogrsko cesarstvo, tedanji sovražnik Evrope, na katere račun je bilo treba skleniti londonski sporazum za primer zmage, je razpadlo in več ne obstaja. In še več. Različni deli tega cesarstva — kakor to sedaj uvidevajo Italija in njeni zavezniki — se morajo sedaj formirati kot neodvisne države in stopiti v isto zvezo narodov, ne samo z državami, ki so še nedavno bile naše sovražnice, temveč s samo Italijo in s silami, ki so bile na italijanski strani v tej veliki vojni za svobodo.

Mi moramo ojačiti njihovo svobodo, prav tako kot našo. One bodo v vrsti najmanjših držav, katerih interese bo treba odslej varovati prav tako vestno, kakor interese najmočnejših».

„Italijanska suverenitета na Reki bi bila videti tuja"

S tega stališča je Wilson prešel na vprašanje Reke:

«Ko je že treba spoštovati ta načela, mora Reka služiti za trgovski izvozni in uvozni izhod, vendar ne Italiji, temveč ozemljem na vzhodu in severovzhodu od tega pristanišča: Ogrski, Češki, Romuniji in državam nove jugoslovanske skupine. Dodeliti Reko Italiji, bi pomenilo ustvariti prepričanje, kakor da smo mi to pristanišče, od katerega so kot izhod na Sredozemsko morje, odvisne vse te omenjene države, smelo dali v roke sili, ki ji te države nikakor ne pripadajo in katere suverenost, utrjena na Reki bi se zdela neskončno tuja, in prav nič domača in podobna trgovskemu in industrijskemu življenju krajev, ki bi se morali posluževati tega pristanišča. Brez dvoma niso prav zaradi tega razloga Reko vnesli v londonski sporazum, temveč so jo dokončno dodelili Hrvatom».

Tem logičnim razlogom in temu stališču je ostal Wilson uporno dosleden do konca. Vendar je Wilson že od začetka poskušal najti v jadranskem vprašanju kompromis, s katerim bi celotno Dalmacijo z otoki in hrvatsko obalo zagotovil Jugoslaviji, z delitvijo Istre pa se približal Italiji in ji dal zapadno obalo Istre s Pulo in Trstom ter s strateškimi mejami na Julijskih Alpah. Tu je Wilson zapustil strogo uporabo svojih načel. Kompromisni značaj njegovih predlogov je mogoče jasno opaziti iz samih besed, s katerimi hoče v nadaljevanju svoje deklaracije prepričati Italijo, kako ji je blizu.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32. Koper, Ul. Battisti 30/a-I Tel. 70

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Cona B: izvod 6, mesečno 150 din. FLRJ: izvod 6, mesečno 130 din. - Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST.